

VROEGOP

Blad van de Bond van Volkstuinders

THEMANUMMER
BIODIVERSITEIT

Natuurvriendelijke kwekers in de stad
Stadsecoloog over diversiteit in Amsterdam
Hoe versterk je de biodiversiteit op je tuin?

Jaargang 34 | Editie 126 | Voorjaar 2024

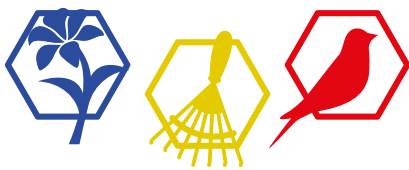
 Bond van
Volkstuinders
www.bondvanvolkstuinders.nl

Biodiversiteit is er in oneindig veel vormen. Hier zie je vlindereieren en een ransuil, gefotografeerd door tuinder Carla Custers.

INHOUD

- 4 BIODIVERSITEIT**
Wat is dat eigenlijk?
- 6 'ALLES HANGT MET ELKAAR SAMEN'**
Interview met een stadsecoloog
- 9 FLORA & FAUNA**
in de tuinen om ons heen
- 10 HOE VERSTERKEN WIJ DE BIODIVERSITEIT OP DE TUINPARKEN?**
Zijn inheemse planten de oplossing?
- 12 NATUURLIJKE TUINEN**
in het openbaar groen
- 13 DE BOND ZOEKT JOU!**
- 14 EEN BIODIVERS VOEDSELBOS**
Het lukt Daan Goppel op zijn eigen tuin
- 16 ECOLOGISCHE KWEK**
van Amsterdamse bodem
- 18 DE PADEN OP**
Over wandelen, wieden en een waarschuwing
- 20 DE NATUURWAARDE VASTLEGGEN**
Doe het op waarneming.nl
- 22 OP BEZOEK BIJ...**
Tuinvereniging Ons Buiten in Leiden
- 23 TE HOOI & TE GRAS**
Lezen, leren & bezoeken
- 26 EEN EEUW TUINGROEP DE BONGERD**
Honderd jaar spitten in het archief
- 28 BESCHERM DE VOLKSTUINEN!**
Er nadert een referendum
- 29 DE BOND ZOEKT JOU!**
- 30 BONDSVERGADERING**
Uitnodiging voor 8 juni 2024 op Ons Lustoord
- 32 VERSLAG ACTIVITEITEN VAN DE BOND**
- 38 VOLGENDE EDITIE**
Enthousiaste tuinders & ledeninzet
- 40 PUZZEL**

COLOFON

Vroegop magazine is het blad van de Bond van Volkstuinders, Amsterdam en omgeving. Vroegop magazine wordt verspreid onder de leden en aspirant-leden van de bond. Oplage 12.000.

Vroegop liever digitaal ontvangen? Stuur in dat geval een mailtje naar vroegop@bondvanvolkstuinders.nl ovv. je naam, adres en melding: digitale Vroegop.

ADVERTEREN IN VROEGOP?

Bond van Volkstuinders
Volendammerweg 301
1027 EA Amsterdam
020 - 613 2893
vroegop@bondvanvolkstuinders.nl
www.bondvanvolkstuinders.nl

COVERFOTO

Dagmar van Wijngaarden kweekt op ecologische wijze bij Noorderbloemen in Amsterdam-Noord: sterke vaste planten voor in je volkstuin – ook voor de schaduwborder. Ze heeft er ook een pluktuin aangelegd. De foto is gemaakt door On a hazy morning.

MEDEWERKERS

Suzanne de Boer, Jan Botman, Ruud Helmers, Els Knipscheer, Bert Kuit, Daniëlle Oosterwal, Eric van der Putten, Deniz Verburg-Keklik, Mila van de Wall, Els de Wit, Anita van der Zwaan, Monique Zwart.

FOTO'S & ILLUSTRATIES

Spark van Beurden, Suzanne de Boer, Carla Custers, Daan Goppel, Fred Haaijen, Ivo Jansen, Bert Kuit, Felix Mittermeier via Pexels, On a hazy morning, Daniëlle Oosterwal, redactie Kweeklust, Ester Rutten, Claire Taylor, De Bongerd, Ons Buiten Leiden, Deniz Verburg-Keklik, Els de Wit.

OPMAAK

Michiel Stofberg

DOOR DE VOORZITTER

Biodivers: doe het zelf én planmatig!

Bij veel tuinparken is een discussie over de vraag hoe het tuinieren moet worden beoordeeld. Tuinieren is toch datgene wat ons verbindt, maar hoe geef je aan dat een lid niet of onvoldoende tuiniert? Uiteindelijk is op mijn tuinpark een simpele oplossing gevonden: de tuinder geeft desgevraagd aan wat haar/zijn plan is voor het inrichten van de tuin. Dan kan vervolgens worden beoordeeld of dat plan wel een plan is en in hoeverre dat ook echt wordt uitgevoerd.

Biodivers tuinieren bereik je alleen al door het simpele feit dat alle tuinen bij elkaar een veelheid van verschijningsvormen hebben: "Laat 1.000 bloemen bloeien." Geen enkele tuinder maakt hetzelfde plan. Als ik door een volkstuinpark loop, zie ik dan ook tot mijn vreugde een veelheid van tuininrichtingen: van de zwarte aarde tot en met de wilde tuin. Daardoor is dan al aan een belangrijk kenmerk van biodiversiteit voldaan.

Hoe gaat het dan met de algemene gedeelten: met de waterpartijen, de bosschages, de open stukken en de paden? Bij tuinparken zie je hier heel vaak een hoge kwaliteit. Wij zijn gewend om het groen goed te onderhouden. Dat onderhoud ziet er beter uit dan dat van het openbare, gemeentelijk groen.

Maar soms zie je toch dat er te veel monocultuur is, dat delen van het algemene groen erg veel op elkaar lijken. Mijn pleidooi is dan ook om hier ook planmatig mee om te gaan. Geen dure bureaus inhuren, maar vertrouwen op de eigen kracht en kennis van de tuinders. Zij zijn degenen die het terrein en zijn mogelijkheden kennen. Zij weten veel van de planten, bomen en het waterleven.

Ik heb in de afgelopen jaren een paar bijeenkomsten of workshops over de inrichting van een tuinpark meegemaakt. Daar heb ik met eigen ogen kunnen zien hoe de ervaring en kennis van tuinders werden omgezet in fraaie en diverse plannen voor de inrichting van het tuinpark.

Kortom: naast het 1.000 bloemen bloeien op de tuinen, kan de kennis vanuit die tuinen worden ingezet voor de inrichting van de parken. Maak hiervoor met z'n allen een plan!

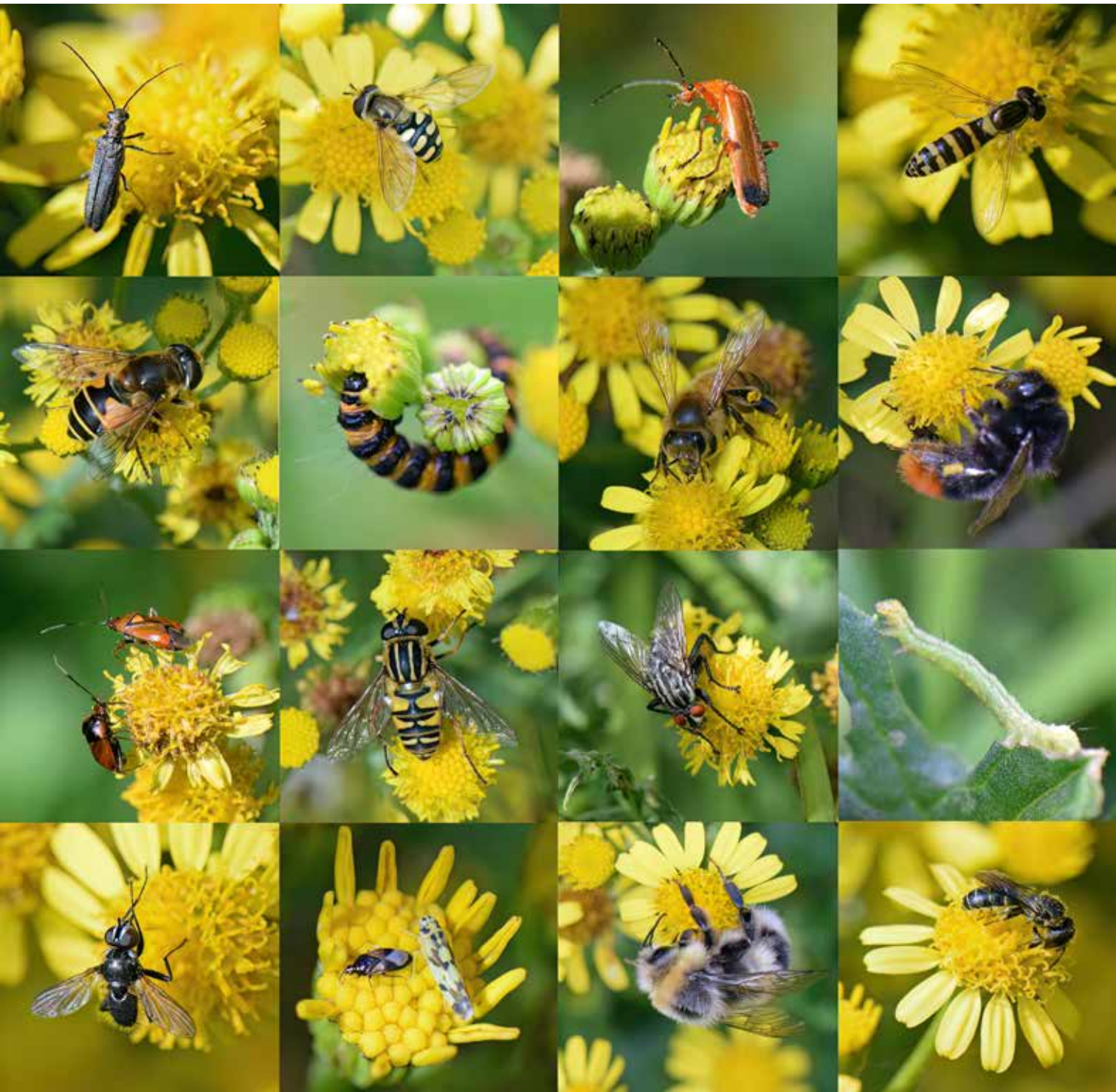
Eric van der Putten

Voorzitter Bond van Volkstuinders

Het geluk van één inheemse plant

Dit ene exemplaar van jakobskruid trekt wel zestien soorten bezoekers.

Vlvr.: groene schijnboktor, terrasjeskommazweefvlieg, kleine rode weeksvlinder, langlijfje, bosbijvlieg, sint-jakobsvlinder (rups), honingbij, steenhommel, rode halsbandwants, gewone pendelvlief, dambordvlief, kleine wintervlinder (rups), phania funesta, orius niger en chrysantecicade, veldhommel en tronkenbij.

Biodiversiteit, wat is dat eigenlijk?

Biodiversiteit is de verscheidenheid aan leven – van een slotwaterdruppel tot een bos, een oceaan en zelfs de aarde. Biodiversiteit omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen, de genetische variatie binnen die soorten en de variatie aan ecosystemen waarvan ze deel uitmaken, van weiland tot wetland, van rivier tot estuarium en van bos tot woonwijk. Het gaat dus niet alleen over bloemen, bomen, koralen en aai-bare dieren. Biodiversiteit is het totaalpakket aan levende organismen en systemen – en de interacties daartussen.

Waarom is biodiversiteit belangrijk?

Een gezond ecosysteem heeft baat bij een grote biodiversiteit. Verdwijnen er elementen, dan verzwakt het systeem. Ontbossing veroorzaakt bijvoorbeeld erosie, waardoor vruchtbare grond wegspoelt en landbouwgrond op den duur onbruikbaar wordt. Door overbevissing nemen vangsten af en kunnen sommige soorten verdwijnen. En monocultuur in de landbouw maakt gewassen kwetsbaarder voor plagen en plantenziekten. Hiertegen moeten boeren steeds meer kunstmest en bestrijdingsmiddelen toepassen om hun opbrengst op peil te houden. Daarnaast moeten boeren steeds meer kunstgrepen toepassen om hun bodems vruchtbaar en vochtig te houden, omdat de natuurlijke balans van het bodemleven is verstoord – het bodemleven dat in een gezond systeem de recycling van voedingsstoffen voor zijn rekening neemt en de bodem luchtig houdt. Het is een vicieuze cirkel, die steeds meer ten koste gaat van de biodiversiteit.

Biodiversiteit heeft een dempende werking op plagen, vervuiling en klimaatverandering. Een gemengd bos gaat bijvoorbeeld niet zo snel plat tijdens een storm, in tegenstelling tot een dennenplantage. In een biodiverse kustzee zullen niet zo snel kwallenplagen optreden. En een gemengd grasland met een gezonde bodem houdt regenwater vast, als buffer tegen langdurige droogte. De crux is werken aan veerkracht. Zorgen dat ecosystemen zo robuust zijn dat ze tegen een stootje kunnen. Dat soorten kunnen meebewegen met omstandigheden. Dat kan alleen als ze daar alle ruimte voor krijgen, en als aan de ecologische basisvoorwaarden wordt voldaan.

Natuurlijk tuinieren

Het bovenstaande is een samenvatting van een artikel van Wageningen University & Research. Soorten de ruimte geven en een ecologische basis bieden, is het advies. Daarom is natuurlijk tuinieren belangrijk: meebewegen met de natuur, niet te veel ingrijpen en al het moois tot bloei zien komen. Wat daarbij enorm helpt is kiezen voor biologische zaden en ecologisch gekweekte planten. Ga je een stapje verder, dan komen inheemse soorten in beeld: planten die van nature op jouw stukje van de wereld voorkomen. Alle bee(s)tjes helpen.

Bron: www.wur.nl/nl/show-longread/biodiversiteit-longread.htm, samengevat door Jan Botman
Fotografie: Carla Custers

Tekst: Jan Botman

Fotografie: Fred Haaijen & privébeeld

'Alles hangt met elkaar samen'

Interview met een stadsecoloog

Fred Haaijen, tuinder op Buikslotermeer, is al zo'n twintig jaar stadsecoloog in Amsterdam-Noord, en houdt zich van gemeentewege intensief bezig met biodiversiteit. Maar wat doet een stads-ecoloog eigenlijk? Tuinder Jan Botman vraagt het hem.

Jonge ringslang

"Heel algemeen kun je stellen: in de stad leven mensen, dieren en planten, en een stadsecoloog zorgt ervoor dat hun samenspel leidt tot een gezonde stad," aldus Fred. "Zo wordt er bij zogenaamde dierplagen gezorgd voor een balans." Als sprekend voorbeeld geeft hij de rat, die door de mens wordt verafschuwd en gewoonlijk gezien wordt als een plaag, bijvoorbeeld omdat ratten verantwoordelijk waren voor de pest. Hij wijst erop dat de zwarte rat, die dat op zijn geweten had, in de natuur intussen is vervangen door de bruine rat, die de vlooiën die voor de pest zorgden niet meer heeft. "Wat een plaag is, is overigens vaak een kwestie van perceptie. Een rat met een pluimstaart en leuke oortjes vinden we juist schattig (de eekhoorn). Acceptatie hangt ook vaak samen met kennis van de natuur, de planten en dieren. Oftewel: het is een kwestie van perspectief!"

Maar wat doet Fred als stadsecoloog nu allemaal?

- "Een stadsecoloog denkt mee bij nieuwe bouwprojecten, zoals de IJ-oevers bij Overhoeks in Noord, en vertegenwoordigt daarbij de stem van de natuur.
- Ook kijkt hij naar de structuren van de stad: hoe kunnen we vanuit de stad verbindingen met de natuur maken, zodat inwoners snel in het groen zijn?"
- Verder geef ik rondleidingen aan bestuurders, organiseer ik nachtwandelingen in het Vliegenbos en organiseer ik ijsvogelwerkdagen.
- En ik adviseer bij het beheer en onderhoud van de natuur, zoals maaien en aanleg van nieuw groen."

In feite komt het werk van een stadsecoloog neer op samenwerken met de natuur!

Gierzwaluwen onder het dak

Op de vraag of hij de enige stadsecoloog is in Noord, antwoordt Fred dat hij dat inderdaad lang was, maar dat er intussen meer zijn. "Ook bij Waternet hebben ze er een, en bij grote bouwbedrijven. Dat is een recente ontwikkeling. Voor bouwbedrijven is 'denken om de natuur' niet altijd vanzelfsprekend en gemakkelijk, maar wetgeving dwingt ze ertoe." Als voorbeeld geeft hij een casus die zo'n twintig jaar geleden speelde rond de kerk op het Zwanenplein. Het dak moest vernieuwd worden, maar er zaten gierzwaluwen onder de pannen. Fred had afspraken gemaakt hoe de werklieden de nesten konden ontzien, maar daar hielden ze zich niet aan: het dak verdween met nesten en al. Fred heeft toen stennis geschopt en met behulp van de Stadsdeelraad is het bouwbedrijf rechterlijk vervolgd. Het heeft effect gehad, dat wil zeggen: het heeft geleid tot meer bewustzijn van de natuurwaarden.

Andere vogels springen ook in het oog. Kan Fred iets meer vertellen over de genoemde ijsvogelwerkdagen? "Die werkdagen worden elk jaar gehouden in samenwerking met vrijwilligers en bewoners, onder andere op de schooltuinen aan de Heggerankweg, maar ook op tuinparken als Wijkergouw en Buikslotermeer. Ooit werd het eerste ijsvogelnest gevonden op de Noorderbegraafplaats, intussen zijn er zo'n veertig wanden langs oevers die geschikt zijn voor ijsvogels."

Gevarieerd in balans

We verleggen ons perspectief naar de biodiversiteit, het thema van deze editie van Vroegop. Wat verstaat Fred hieronder? "De natuur is een huis met heel veel kamers en heel veel bewoners die samen moeten leven. Dat leven is een complementair evenwicht en dat kan alleen als het gevarieerd is. De meeste graslanden in de polders bijvoorbeeld zijn wat dit betreft eigenlijk dood: er groeit alleen Engels raaigras, verder niks. Die variatie ontstaat vanzelf door de natuur meer zijn gang te laten gaan." Als voorbeeld geeft hij de ontwikkeling rond de Noord IJ-plas, waar bomen blijven liggen nadat ze gekapt zijn, waardoor zeldzame insecten als de neushoornkever een kans heeft gekregen. Schotse hooglanders zijn er ingezet om te grazen. Biodiversiteit is van belang omdat die een dempende werking heeft op invloeden die een gebied onder druk zetten, zoals plagen, vervuiling en klimaatverandering.

Ruimte voor de natuur

Ik las dat het met de biodiversiteit in Amsterdam wel goed zit. Vindt Fred dat ook? "Ja, en zeker in

Noord, dat vaak verder is dan andere stadsdelen en een voorbeeldfunctie heeft. Zo heeft Noord de ringslanghopen ontwikkeld om nestgelegenheden voor ringslangen te creëren: andere stadsdelen doen dat nu ook. Maar je moet niet achteroverleunen. Er zijn genoeg bedreigingen, zoals de voortgaande bebouwing van Noord." Als oplossing ziet hij 'compact bouwen' zoals op Overhoeks. Verder is er steeds meer sprake van ecologisch beheer, waarbij geen gif wordt gebruikt, blijft dood hout liggen, net als afgefallen blad.

"Tuinparken zijn door hun variatie en winterrust sowieso bijzondere natuurplekken in de stad," vertelt Fred. "Daar neemt de biodiversiteit ook toe, omdat de mentaliteit verandert. Tot nog niet zo lang geleden werd alles geknipt en geschoren. Tegenwoordig is er meer ruimte voor natuurlijke processen. De stippen die verschillende tuinparken behalen voor het natuurlijk tuinieren zijn daar een goede graadmeter voor. De parken zijn oasen van groen in de stad en kralen in de ketting van de ecologische structuur van Amsterdam."

Fred Haaijen legt een ijsvogelwand aan. IJsvogels kunnen hier broeden en hun jongen grootbrengen.

Wat zouden tuinders nog op hun eigen tuin kunnen doen om de biodiversiteit te helpen? Fred: "Leg een composthoop en takkenrillen aan. Bedenk dat in de natuur geen afval is - afval is onvermogen van de mens. Laat blad liggen waar het kan of hark het naar luwe plekken. Geniet van de natuur en houd in een schrift bij wat er allemaal samen met jou in de tuin leeft. Zie de tuin als hun huis waar wij te gast zijn, zo brengen we geven en nemen meer in balans."

De neushoornkever dankt zijn naam aan de hoornachtige stekel op de kop van de mannetjes. Met deze hoorn duwen ze concurrenten omver.

Mag het licht uit?

Dat brengt me bij de vraag of Fred nog wensen heeft in deze? "Jazeker! Meer aandacht voor donkerte zou mooi zijn. 's Avonds en 's nachts is de stad een zee van licht, en er zijn dieren die daar niet van houden. Ik wil graag bewerkstelligen dat met name in parken en het Vliegenbos het licht uitgaat.

Verder zou het maaibeheer nog beter, verfijnder en gefaseerder kunnen. Ook zou ik graag inspelen op meer kennisontwikkeling in samenwerking met bewoners. Tenslotte zou meer lokale biologische voedselproductie mooi zijn, zoals in voedseltuinen ten behoeve van de armen in Noord."

**jouw specialist in
volkstuintuinen**

scan me

www.hermansblokhuisen.nl/vroegop

Flora & fauna

Hoe dichterbij je komt, hoe beter je de kleinste bloemen, bladvormen en dieren ziet.

TIP

Met de app ObsIdentify kun je inheemse bloemen en beestjes herkennen. Je hoeft alleen maar een foto te uploaden.

Tekst: Bert Kuit, tuinder op de Eendracht en lid van de Bondsc commissie Tuin
Fotografie: Bert Kuit en Ester Rutten

Hoe versterken wij de biodiversiteit op de tuinparken?

Het krentenboompje: niet inheems in Nederland, maar het bloeit vroeg en insecten bezoeken de bloesem graag.

Op alle parken is er al een groene groep gestart; kijk maar naar de vele stippen die men heeft gescoord bij het AVVN. Maar dat is nog niet genoeg. Het zou veel beter zijn als veel meer tuinders – ook op hun tuinen – zouden meedoen en het niet beperkt laten tot een kleine groep enthousiastelingen die alles regelt en uitvoert.

Maai mei niet

Let maar eens op de grote stenen terrassen die fanatieke steenliefhebbers hebben liggen of kunststof gazons en houtsnippertuinen die best een uiterlijk van natuurlijk groen verdienen.

Vaak zien tuinders op tegen veranderingen. Dus stel voor om tegels voor hen af te voeren en die te hergebruiken in het algemeen groen als stapelmuurtjes. Insecten en padden zoeken juist zulke plekjes om zich daar te verstoppen en te leven. In plaats van tegelpaden kun je ook graspaden inzaaien en zaai daarbij wat wilde bloemen tussen de grassprietten. Stichting Steenbreek verzoekt daarbij om in mei, wanneer de bloemen tussen het gras tot bloei komen, je gras niet te maaien of gefaseerd te maaien. Op enkele tuinparken gebeurt dat al. Dat is mooi, want bloemen bieden voedsel aan insecten. Strak gemaaide gazons of bermen in het algemeen groen zijn zeer slecht voor de natuur en de biodiversiteit. Door om de drie of vier weken te maaien krijgen onder andere bijen, hommels, kevers en vlinders meer voedsel. Natuurlijk is het nog beter om gedurende het hele jaar minder te maaien.

Inheemse beplanting

Op 11 oktober jl., de Nationale Groendag, vroeg Bert Griffioen van Stichting Steenbreek, een organisatie die met gemeenten, waterschappen en bedrijven bijdraagt aan een groene, biodiverse en klimaatbestendige leefomgeving: "Is inheemse beplanting de oplossing voor het biodiversiteitsvraagstuk?" Ik ken hem nog van vroeger, toen hij een grote vasteplantenkweker was van 'cultuurplanten'. Zelf houdt hij niet van honderd procent ecologisch beheer en dito sortimentskeuzes.

Griffioen zei dat de definitie van inheemse beplanting minder in beton gegoten is dan men misschien zou verwachten. Inheemse planten zijn in principe planten die eeuwenlang tot zelfs langer op een bepaalde plaats groeien zonder menselijk ingrijpen. Een inheemse soort is het sterkst op zijn oorspronkelijke plek – en bestaat in vele varianten, aangepast aan minieme verschillen in leefomstandigheden. Breng je een variant ergens anders heen, dan zou je daar volgens de definitie al wat van kunnen vinden.

Maar ook exotische soorten kunnen in sommige gevallen 'inburgeren'. Als deze langer in Nederland groeien, kunnen ze deel gaan uitmaken van de lokale natuur. Insecten, schimmels en andere organismen in het ecosysteem ontdekken deze voedselbron ook, legt Griffioen uit. Een voorbeeld is de Amerikaanse vogelkers ofwel de bospest. Deze bospest werd vroeger flink bestreden, maar Naturalis Biodiversity Center

(het nationaal onderzoeksinstituut op het gebied van biodiversiteit) ontdekte dat er meer insectensoorten op voorkomen dan op de inheemse vogelkers, aldus ontdekt door Margareth Hop.

Niet-inheemse soorten worden volgens Griffioen onterecht vaak op één hoop gegooid met exotisch, doorgeweekt of kunstmatig veredeld. Want de juiste niet-inheemse soorten kunnen wel degelijk aansluiten op de behoeften van inheemse fauna. Belangrijk is wel dat de planten in elk geval natuurlijk gekweekt zijn, zodat ze gifvrij zijn en gezond voor de insecten die ze bezoeken.

Inheemse planten, zoals de meidoorn, bedienen inheemse insecten op hun wenken.

Lange bloeiboog

Bert Griffioen benadrukt nog dat een lange bloeiboog voor insecten belangrijk is. Later in het seizoen heb je toch andere plantensoorten nodig dan de inheemse beplanting, die veelal korter bloeit dan de gecultiveerde beplanting. Het laatste wat hij noemt is dat je je moet openstellen voor het uitwisselen van actuele kennis.

Op menig tuinpark bestaan de hagen uit de inheemse veldesdoorn.

Natuurlijke tuinen in het openbaar groen

**‘Het is fantastisch wat je met elkaar
in één seizoen kunt doen’**

**Veel vierkante meters gras langs de paden, groepen
met steeds dezelfde heesters – het algemeen groen kan
eentonig zijn. Tuinpark De Molen nam de tuinhandschoen
op en bracht diversiteit aan.**

De werkgroep Natuurlijk Tuinieren bij De Molen bestaat uit zeven mensen. Margreet Slijkerman is een van hen en vertelt enthousiast over de Dobbetuin, die onlangs rondom de grote vijver bij de parkeerplaats van het tuinpark is aangelegd. “Er stond woekerende bamboe van drie, vier meter hoog, er was een dichtbegroeid bos waarvan het onderhoud niet meer te doen was. Met elkaar hebben we dat allemaal gerooid, gescheurd en herordend. De knotwilgen die niet meer opvielen kregen een podium en de lariks hebben we gered. Ook de platanen krijgen weer de aandacht die ze verdienen. We kochten er een paar amberbomen bij, die staan er net. Het is inspirerend wat die eenvoudige ingrepen doen. De mensen kijken hun ogen uit; de vijver is zo mooi. We willen er graag nog een fontein in zetten. En een paaltje voor de ijsvogel. Het is spannend om te zien hoe dit zich gaat ontwikkelen.” Wat ook weer in ere hersteld is, is de muur met salamandergaten. Margreet: “De zon valt er nu weer op, de schaduwval is verdwenen. De salamanders kunnen er weer zonnen.”

Plantendonaties

Ook op het park is de werkgroep Natuurlijk Tuinieren druk geweest. “Er waren perken vol gras, daar groeide bijna niks voor de insecten,” vertelt Margreet. “Daar hebben we eerst de Juwelentuin gemaakt. Het gras ging eruit, erin kwamen vaste planten die tuinders overhadden. Vaste planten zijn makkelijk voor de

onderhoudsploeg – je hoeft ze alleen te snoeien, scheuren en delen – en ze komen elk jaar weer op. De Juwelentuin was meteen een succes.” Voortvarend ging de werkgroep verder. “In hoog tempo hebben we met elkaar nog tien algemene stukken groen aangepast met de bedoeling die diverser te maken, vrolijker, met vaste planten, heesters en siergrassen. Zo waren er perken vol hortensia’s. Mooi, maar behoorlijk steriel, die deden niet veel voor de biodiversiteit. Deze perken werden voor zeker vijftig procent beplant met stekken en plantendonaties van tuinders. We kregen zo veel, dat we zelfs twee logeertuinen hebben aangelegd waar planten konden staan totdat we een goede plek voor ze gevonden hadden. We houden bijvoorbeeld rekening met langs welke openbare tuinen een plantendonaateur naar de parkeerplaats loopt. Daar zetten we zijn of haar planten. Heeft iemand veel roze in zijn tuin, dan zetten we in de openbare tuin ernaast ook iets in die tinten – zo lijken beide tuinen groter. Tuinders vinden het leuk om te zien waar hun planten terechtgekomen zijn, dat leidt tot meer betrokkenheid bij het park.”

De andere helft van de planten werd gekocht en bestond onder meer uit siergrassen en vaste planten van een biologische kweker. De werkgroep zaaide ook inheemse zaden: beemdkrone, andoorn, zwarte toorts en akelei. Grote pimperl om het pimperlblauwtje weer eens te zien fladderen en dille voor de koninginpage. Fazantbes

”Vaste planten maken het makkelijker voor de onderhoudsploeg.”

voor de merels en dropplant voor de meesjes, grote kaardebol voor puttertjes en rode zonnehoed voor de vinken.

Teamwork

Het is geweldig wat je met een team in één jaar kunt doen. Margreet: “Al was dat natuurlijk onmogelijk zonder onvoorwaardelijke steun van het bestuur. We zijn blij met de hulp van alle tuinders en leren ook veel van elkaar. Tijdens het algemeen onderhoud bijvoorbeeld delen we onze kennis met de andere tuinders: hoe herken je een gewenste zaailing en welke plantjes kun je beter weghalen? Gedurende het hele jaar is een vaste groep tuinders bezig met alle soorten onderhoud op het park. Regelmatig voegen mensen van de werkgroep Natuurlijk Tuinieren en andere tuinders zich bij de woensdaggroep en houden zich onder meer bezig met snoeien. Dat teamwork, die kruisbestuiving, is zo belangrijk.”

Margreet Slijkerman van de werkgroep
Natuurlijk Tuinieren bij De Molen.

VACATURE: Bondscommissie Tuin

De Bondscommissie Tuin is het adviesorgaan van de Bond op het gebied van natuurlijk tuinieren, schouwen en waarderen. In december is deze commissie uitgebreid naar drie leden, maar er is werk voor meer actieve leden.

De Bondscommissie Tuin werkt nu aan het:

- Adviseren van bondsbestuur, afdelingsbesturen en (tuin)commissies over groenonderhoud en beheer van de tuinparken in de ruimste zin van het woord.
- Adviseren van het bondsbestuur bij het vaststellen van richtlijnen voor de waardebeoordeling van beplanting bij de overdracht van tuinen.
- Initiëren en begeleiden van cursussen en bijeenkomsten voor de tuinparken ‘in het groen’.
- Functioneren als beroepscommissie wanneer een lid-tuinder het niet eens is met de waardebeoordeling van de tuin door de tuincommissie van het tuinpark.

We zoeken 2 à 3 mensen met kennis en kunde op het gebied van:

- Begeleiden van tuinparken op het Keurmerk Samen Natuurlijk Tuinieren.
- Begeleiden van tuincommissies bij het bevorderen van

natuurlijk tuinieren op het tuinpark.

- Uitbrengen van advies en het schrijven over het gemeenschappelijk groen op de tuinparken, bijvoorbeeld over het ecologische beheer.
- Adviseren van tuinparken bij het opstellen en het schrijven van praktische beleidsplannen, zoals bomenplannen voor het tuinpark en/of de individuele volkstuinten.
- Voorlichting en advies geven over natuur- en milieuzaken op de tuinparken.

Tuinders, niet-leden en aspirant-leden zijn welkom als lid van de BCT. Ook leden van tuincommissies van de tuinparken kunnen reageren: de BCT is prima te combineren met het lidmaatschap van de tuincommissie van je eigen park. In ons streven naar diversiteit in de commissies worden ook vrouwen uitgenodigd te reageren.

Heb jij belangstelling om op één of meerdere van deze taken en activiteiten een bijdrage te leveren en heb je goede ideeën om dit handen en voeten te geven? Neem dan contact op met Anita van der Zwaan via 020-613 28 93 of beleid@bondvanvolkstuinters.nl

Tekst: Danielle Oosterwal

Fotografie: Danielle Oosterwal en Daan Goppel

Een biodivers voedselbos op de eigen tuin

Daan Goppel over zijn tuin- ontwerp bij park De Molen

Daan: 'Naar een wadi kan overtollig water lopen. Het levert een wild stukje tuin op.'

Daan wilde zo veel mogelijk eetbare soorten planten, zowel inheems als uitheems. En dan het liefst door zo min mogelijk tijd kwijt te zijn met het elk jaar opnieuw opkweken van tomatenplantjes in potjes in de vensterbank. Dus voerde hij eerst enkele testjes uit om de kwaliteit en de zuurgraad van de tuinbodem te bepalen.

Bodem, water en beestjes

De bodem in Daans tuin bleek gemiddeld zuur, redelijk vruchtbaar, met een bovenlaag van vijftig centimeter aarde en daaronder een zandlaag. Dat laatste is volgens de verhalen een overblijfsel van plannen voor een nooit gerealiseerde afrit van de snelweg. Een andere belangrijke ontdekking was dat Daans tuin op een laag punt van het park ligt. Om te voorkomen dat zijn planten en oogst vroegtijdig zouden weggroten in overvloedig toestromend regenwater, besloot Daan op het drassigste punt een wadi aan te leggen. Naar een wadi kan overtollig water van de tuin weglopen. Bijkomend voordeel is dat het een wild stukje tuin oplevert dat meteen een ecosysteemje vormt doordat het vogeltjes, kikkers en insecten, waaronder helaas ook meer muggen, aantrekt.

Daan: "Een wadi is een tijdelijke wateropslag die een paar dagen na een grote regenbui weer droog hoort te zijn zodat muggen geen kans krijgen zich in het water te vermenigvuldigen. Mijn wadi loopt tot onder grondwaterniveau, waardoor er altijd water in staat. Eigenlijk is het een wadi en vijver ineen. Om ervoor te zorgen dat muggen geen kans krijgen, moeten er vijanden van muggenlarven in het water zitten, zoals vissen, waterkevers of libellen. Voor vissen is mijn wadi te klein, maar ik ga hem wat vergroten zodat de insectenvijanden van muggenlarven zich ook gaan vestigen in het water. Hopelijk lost dat het muggenprobleem op."

Wat en waar

Zelfs binnen het beperkte formaat van een volkstuintuin zijn de warmte- en lichtomstandigheden niet overal hetzelfde. Dus heeft Daan bij het tuinontwerp met de behoeften van de verschillende soorten rekening gehouden. Zo staan de daslook en bospinda op een lage, schaduwrijke plek en warmteminnende planten zoals de kiwi en frambozen meer in de lichte tegen de schutting. Het mediterrane kruidenbed staat laag bij de grond op een zonnige plek naast het huisje en langs de schutting groeit de veenbes, of cranberry, als bodembedekker, wat meteen de groei van onkruid tegengaat. Voor de blauwe-bessenstruiken, die van een zure bodem houden, werd een speciale stenen bak ingegraven. Daarin zou door middel van extra zand, coniferentakken en mestachtige korrels een extra zuur klimaat moeten ontstaan. Het werkt, en dat is mooi, want hoe meer plantensoorten succesvol groeien, hoe groter de verscheidenheid aan fauna die nodig is voor bestuiving.

De inheemse wilg is een goed voorbeeld van de ideale huisvesting voor allerlei inheemse diertjes. De soort gedijt zonder moeite op deze grond en Daan bouwde met een aantal geplante wilgenstammetjes voor zijn huisje een levende pergola – de kale stammetjes liepen in een mum van tijd weer uit. Boomstammen, waarmee hoekjes van de tuin zijn afgezet, zijn hier en daar doorboord, zodat ze als insectenhôtels voor bestuivers dienen. Bloemdragende struiken zoals rozen en pronkbomen maken de tuin nog aantrekkelijker voor alles wat vliegt en kruipt.

” Boomstammen waarmee hoekjes van de tuin zijn afgezet, zijn hier en daar doorboord, zodat ze als insectenhotels dienen. ”

Uiteraard vormen dieren ook een bedreiging voor de geplande oogst, maar door de tuin bijvoorbeeld met rommelhoekjes en extra gangetjes naar de buurtuinen aantrekkelijk te maken voor egels, gaat er minder oogst verloren aan slakken.

Anders dan anders

In eerste instantie werd op het tuinpark met verwondering gesproken over Daans radicale aanpak op het ooit zo keurige lapje grond, maar langzamerhand won de nieuwsgierigheid. Bestuur en mede-tuinders kwamen een kijkje nemen en men begon de charme in te zien van het enthousiaste geëxperimenteer tussen de

met gevlochten wilgentakken omgeven bedden. Omdat er van veel nieuwe, jonge plantjes in het begin nog maar weinig te zien was, kreeg alles een naambordje: van rode krulkool tot exotische Sechuan peper, van jasmijn tot het ginseng-achtige eeuwigleventkruid, en van de shiitake die eindelijk op de eikenhoutenstammetjes is aangeslagen tot de Franse-uiensoepboom.

Een levend hek van wilgenstammetjes.

Compostbakken, gevlochten van wilgentenen.

Wadi en vijver ineem.

Tekst: Mila van de Wall
Fotografie: On a hazy morning

Ecologische kweek

van Amsterdamse bodem

Weet je dat er in Amsterdam biologische kwekerijen zijn? Daar worden planten opgekweekt zonder pesticiden, kunstmest of turfgrond. We stellen ze aan je voor. Je slaagt er als je sterke tuinplanten wilt kopen die ook goed voor insecten, vogels en het bodemleven zijn.

Kwekerij Wiering

'De waardering is het mooist'

Het is even zoeken op het stadslandbouwterrein van MijnStadstuin, maar na wat moestuinen en schuurtjes duikt het op aan je rechterhand: een veld vol vakken met groen. Hier kweken Paul Wiering en Boukje Trilling tuinplanten, kruiden, niet-woekerende bamboesoorten en siergrassen. In weer en wind, want het stel heeft geen kas of overkapping. Het maakt ze niet uit. Paul: "Als het regent trekken we een regenpak aan en bij noodweer schuilen we bij de burens."

Paul is bevlogen over biologisch kweken: "Ik heb mijn hele leven in het groen gewerkt en moest vroeger regelmatig met gif werken. Dan kwam je thuis en hingen de vellen aan je handen. En dan heb ik het nog niet eens over wat het met de natuur doet. Dat wilde ik niet meer. Toen ik net begon met biologisch vonden mensen het maar flauwekul. Dat is gelukkig echt aan het veranderen."

Plofplanten

Geweldig vindt hij het dan ook als mensen terugkomen.

Paul: "Ik hoor zo vaak: 'Oh Paul, jouw planten doen het zo goed in mijn tuin."

Die uit het tuincentrum zijn helemaal verpieterd.' Kijk, dan ben ik blij, want dat is wat ik steeds weer vertel: in die plofplanten zitten mestkorrels, die werken een paar maanden en blazen zo'n plant op, maar daarna heeft de plant niet genoeg basis opgebouwd om verder te groeien en wordt 'ie zielig. Of het wordt te warm, te koud of te nat en dan legt 'ie het loodje. Natuurlijk gekweekte planten groeien buiten en kunnen wel tegen een stootje."

Kwekerij Wiering
Nico Broekhuysenweg 22, Amsterdam Nieuw-West
www.kwekerijwiering.nl

Kwekerij de Tuinakker

'Het is hard werken, maar ik doe het graag'

Alies Fernhout loopt met haar schoffel langs drie banen vol planten met bloemen in allerlei kleuren. "Dit zijn de 'moederbedden'. Een vollegrondskwekerij haalt hieruit zijn zaden of stekjes. Van één moederplant kun je zo wel honderd plantjes maken."

Het is een warme zomeravond vol vogelgekwekker, kwekerij de Tuinakker lijkt een sprookje: overal zoemen bijen en hommels en hier en daar fladdert een vlinder. Aan de oostkant kijk je uit over de weilanden, een idylle aan de rand van de stad. Al vijftien jaar heeft Alies een hoveniersbedrijf. "Ik leg ecologische tuinen aan die goed zijn voor de biodiversiteit. Ik hergebruik zo veel mogelijk materialen en werk met biologische grond en planten die gif- en kunstmestvrij zijn. Tot mijn frustratie was het heel moeilijk om grote aantallen gifvrije planten te vinden. Dus toen ik hier in 2017 in de Lutkemeerpolder kwam wonen, ben ik zelf mijn planten gaan kweken. Het is hard werken, maar ik doe het graag. Podcast aan, lekker schoffelen en ik kom tot rust. Ik ben gek op deze kleigrond, ik word er blij van."

Speciale band

Alies heeft een speciale band met het land: sinds 2018 zet ze zich met Voedselpark Amsterdam in voor het behoud van de Lutkemeerpolder. Want nu reikt het uitzicht nog ver, de gemeente is van plan het hier vol te bouwen. De kwekerij mag blijven, maar wordt straks omsloten door hoge 'distributiedozen'. De strijd is volgens Alies nog niet gestreden: "De plannen kunnen nog worden teruggedraaid. Het is lastig maar niet onmogelijk. Het Vondelpark is ook ooit gered van bouwplannen. Wat mij betreft gaan we die polder redden. Kijk maar eens op www.redongroen.nl."

Kwekerij De Tuinakker
Lutkemeerweg 274,
Amsterdam Osdorp
Aliesnatuurlijk.nl/
kwekerij

Kwekerij & pluktuin Noorderbloemen

'Kweken is het leukste wat er is'

"Ik ben gefascineerd door het vermeerderen van planten," vertelt kweker Dagmar van Wijngaarden. Dat gepriegel met zaden en stekjes, en dat die planten dan vanzelf groeien vind ik het leukste wat er is." Dagmar is de oprichter van Noorderbloemen, sinds twee jaar op het terrein van het Leger des Heils in Noord. Bij de aanleg kreeg Dagmar hulp van Marian van den Berg (kwekerij Groen Genoegen, zie de volgende pagina), freelance kweker Daniel Naamani en kunstenaar Elspeth Diederix (The Miracle Garden in West). Samen maakten ze het ontwerp voor de bloembedden en werd het assortiment bepaald. Dagmar: "Nog steeds zijn zij betrokken bij de kwekerij en ook heb ik fantastische vrijwilligers." Zo wordt de plantenverkoop deels gerund door deelnemers van de dagbesteding van het Leger des Heils.

Liefde voor natuur

De liefde voor planten en de natuur kreeg Dagmar met de papelel ingegoten. "Mijn vader is bodemdeskundige en mijn moeder werkt bij PAN-Nederland, een organisatie die strijdt tegen het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Kweken zonder pesticiden is daarom voor mij – en voor iedereen die hier werkt – heel logisch. Ik wil mensen bewust maken van wat ze in hun tuin en op hun balkon of dakterras zetten. Onze planten zijn op natuurlijke wijze opgekweekt in de buitenlucht – dat betekent sterke wortels en een sterke basis. Bij aanschaf zien de plantjes er misschien kleiner uit dan de planten uit het tuincentrum – maar laat ze even groeien en ze doen het veeel beter in je tuin. En ze zijn goed voor de beestjes!"

Kwekerij & Pluktuin Noorderbloemen
Heggerankweg 61, Amsterdam-Noord
Noorderbloemen.nl

Kwekerij nummer 4, op een tuinpark!

Groen Genoegen

Door plantenliefhebbers het best bewaarde geheim van Westerpark genoemd: kwekerij Groen Genoegen op volkstuinpark Nut & Genoegen. Kweker Marian van den Berg runt deze ecologische kwekerij in haar vrije tijd. Vrijwillig, want alle winst gaat naar de kas van de volkstuinvereniging. Check de Instagram-berichten voor de openingstijden.

Groen Genoegen
Sloterdijkerweg 22, Amsterdam-West
[Instagram.com/groengenoegen](https://www.instagram.com/groengenoegen)

Waarom gifvrij?

Veel planten, bloemen en bollen worden opgekweekt met pesticiden. Hierdoor worden insecten en de bodem vergiftigd en neemt de biodiversiteit af: 75% van alle nuttige beestjes zoals vlinders en wilde bijen is al verdwenen. Wil je de natuur en de insecten helpen, dan is het belangrijk te kiezen voor gifvrije planten.

Het keurmerk 'biologisch' is een certificaat en garandeert dat een kweker zonder gif, kunstmest en met biologische grond werkt. Veel kleinschalige kwekerijen gebruiken ook geen gif maar hebben (nog) geen keurmerk. Zij noemen zichzelf ecologisch, duurzaam of natuurvriendelijk. Een landelijk overzicht van gifvrije kwekers vind je op biotuinwijzer.nl.

Tekst: Els de Wit / Fotografie: Suzanne de Boer

De paden op Hoe divers de tuinparken ook zijn, er is heel veel hetzelfde. Of toch niet? Dit keer: de paden

Martèl Bakker Schut, Klein Dantzig

"Op ons park is er twee keer per jaar een schouw van de paden. Dan wordt er gecontroleerd of ze netjes zijn. Dat wil zeggen: geen onkruid, geen overhangende takken, een beetje toegankelijk. Tussen die twee schouwen in wordt het hier en daar wel wat groener op het pad, maar zolang het niet dichtgroeit is dat oké. Op onze paden ligt klein formaat grind, ik weet niet waar dat precies vandaan komt en kan dus niet vertellen hoe duurzaam het is, maar ik sluit niet uit dat de tuinders die bezig zijn met ecologisch beheer dit wel kunnen. Helaas verzakken de paden her en der, mogelijk omdat de drainagepijpen onder het pad aan vervanging toe zijn. We hebben het opgenomen in ons Meerjaren-onderhoudsplan en houden er rekening mee dat deze flinke klus eraan gaat komen, maar dit jaar nog maar even niet. Onze tuinen zijn voor wandelaars goed te bewonderen vanaf het pad, alhoewel er soms een hoge en ondoordringbare groene muur staat. Dat is niet de bedoeling, maar keihard ingrijpen is ook weer zoiets."

Frans Gouwens, De Molen

"Iedere tuinder is verplicht om het pad bij zijn/haar tuin schoon te houden, ook als er een stuk algemeen groen tussen de tuin en het pad ligt. We willen geen mos of gras; we kiezen voor een pad dat grijs-wit van kleur is; mede dankzij waddenzeeschelpen die we voor het pad gebruiken. Iedere maand op de tweede zaterdag is er padcontrole, maar ook tussentijds moet het pad schoon zijn. 'Buk en Pluk', is de slogan van een van de padcontroleurs – dan blijft het vrij van onkruid. Bij overtreding krijgen de tuinders een vriendelijk verzoek om ervoor te zorgen dat het een volgende keer in orde is, daarna volgt een boete van 25 euro per incident. De bedoeling is dat we een open park zijn met doorkijkjes naar de tuinen. De regel is dan ook bij ons dat de heg tachtig centimeter hoog is. In het verleden zijn er wel hogere heggen gekomen; deze worden gedoogd zolang er geen nieuwe tuinder is."

Wim van den Groenendaal, Buikslotermeer

"Wat wij met de paden doen? Wist ik het maar! Ons tuinpark is bijna twintig jaar geleden verplaatst naar de plek waar we nu liggen. Toentertijd zijn de paden opgehoogd met puin en grof grind. Dat maakt dat het schrappen van de paden tot een egaal geheel nagenoeg onmogelijk is. Er is een pilot geweest om een aantal paden te vergroenen. Maar ook hier was het puin spelbreker: de hobbels en oneffenheden op het pad waren niet meer te zien door het gras dat erop groeide. Er viel nauwelijks op te lopen, zeker niet door tuinders die een beetje slecht ter been zijn."

Geoffrey Meijerman, Rust en Vreugd

"Zo goed als alle paden bij ons zijn helemaal groen begroeid. Daaronder ligt een laag met grind en puin. We hebben nooit overwogen om dit af te graven; ook al omdat daar waarschijnlijk ooit sintels uit de hoogovens voor gebruikt zijn. We wroeten daar zo min mogelijk in. Afgelopen winter is het extreem nat geweest en had je goede schoenen nodig, want al die regen maakte dat de paden modderig waren. Maar bij normale regenval is de waterafvoer goed. In de zomer maaien we de paden eens in de drie weken, met een trekkertje. Wat de heggen aan de padkant betreft: de meeste tuinen zijn voldoende open, maar er zijn ook een paar dichte tuinen waar je met geen mogelijkheid in kunt kijken. We hebben onlangs volgens het beleid afgesproken dat we daar de komende tijd stappen in gaan zetten zodat over drie jaar alle tuinen voldoende open zijn. Dan spreken we bijvoorbeeld eerst af dat er een 'raam' in de hoge heggen wordt gemaakt en dat het jaar daarop weer wat gebeurt."

Bert Kuit, De Eendracht

"Bij ons op het park hebben we de klassieke tachtig-centimeter-heggen. De meeste met Spaanse aken en een paar laantjes met liguster. Sommige tuinders zullen misschien liever geen heggen zien, maar eigenlijk is er niet al te veel discussie over – zo doen we het gewoon. En na een kale winter is het jonge prille groen van de aken-heggetjes iets waar ik blij van word. Conifeermuren direct achter de lage heggetjes zijn bij ons alom aanwezig. Daar word ik dan weer niet blij van. Op onze paden ligt nu overal fijn rood split, maar onze Groengroep is bezig om te kijken hoe en waar we paden zouden kunnen vergroenen. En op welke hoeken we grasstenen zouden kunnen leggen; dat zorgt voor vergroening maar ook voor stevigheid en grip."

Greetje van Drooge, Zonnehoek

"Op Zonnehoek mogen de heggen één meter tien hoog zijn. Vier tuinders vormen de 'heggenscheerploeg' en snoeien alle heggen aan de bovenkant en padkant. De tuinders zelf pakken de binnenkant van de heggen aan. Helaas zijn er verzakkingen in de paden. Dit valt niet op te lossen door alsmaar meer grind te storten in de gaten en kuilen; de onderlaag zal op die plekken vervangen en verstevigd moeten worden. De aannemer staat klaar, maar het is deze winter te nat geweest om dit te kunnen doen. Tuinders houden zelf het pad bij en de tuincommissie maakt twee keer per jaar een rondje om te zien hoe de paden erbij liggen. Is het niet in orde, dan zouden we daarvoor een boete kunnen opleggen, maar in praktijk doen we dat eigenlijk nooit; we spreken de mensen er wel op aan. En nog een keer als het moet."

De natuurwaarde vastleggen

Heb je een mobiele telefoon, dan kun je de biodiversiteit van je tuinpark in kaart brengen. Tuinder Deniz Verburg-Keklik zocht enthousiaste gebruikers van waarneming.nl op.

Ik ontmoet tuinders Jaap en Mar op Tuinpark Nieuwe Levenskracht. Jaap wijst op een prachtige kaart bij de ingang de plek aan waar ringslagen te bewonderen zijn. Een andere manier om tot deze informatie te komen is via de website waarneming.nl. Een aantal tuinders van Nieuwe Levenskracht plaatsen hun waarnemingen op deze website. Jaap heeft van het gebied van Nieuwe Levenskracht een 'locatie' op waarneming.nl laten maken, waardoor alle ingevoerde waarnemingen op het tuinpark makkelijk terug te vinden zijn.

Mar: "Door mee te doen leer je gericht kijken naar je omgeving en word je vanzelf enthousiast, daarnaast vergroot je de betrokkenheid van andere tuinders." Ook zijn zij samenwerkingen aangegaan met andere tuinparken. Zo willen ze de rijkdom aan flora en fauna van onze Amsterdamse volkstuinten zichtbaar maken.

Cruciaal voor de wetenschap

Neem je een kijkje op waarneming.nl, dan kom je in een wereld van soorten planten en dieren die je misschien nog niet kende. Daarnaast zorgt deze database voor meer inzicht in bijvoorbeeld verspreiding, migratiepatronen, sterfte, zeldzame soorten et cetera. Andere parken en de gemeente kijken mee en kunnen zo zien wat er groeit

en bloeit op onze tuinparken. Voor de wetenschap is het cruciaal om deze gegevens te betrekken bij uiteenlopende onderzoeken. Dit kan van groot belang zijn voor toekomstige plannen van de gemeente.

De gemeente bepaalt om de zoveel jaar de natuurwaarde van groengebieden in Amsterdam. Het groenbeheer door Nieuwe Levenskracht is erop gericht de natuurwaarde te verhogen. Door het invoeren van waarnemingen kan de biodiversiteit op het tuinpark beter zichtbaar gemaakt worden. Dat zou zomaar kunnen bijdragen aan het bestaansrecht van onze volkstuinten en draagt sowieso bij aan de kennis over biodiversiteit van onze stad.

"Maar niet voor iedereen is het makkelijk om op een site in te loggen en iets te uploaden," zegt Jaap. Daarom hebben wij namens het park een algemeen account aangemaakt. Tuinders kunnen hun waarnemingen mailen naar een tuinder die het account beheert. Zo hebben wij een werkgroep gevormd en delen we taken. Vorig jaar hebben we een middag georganiseerd voor de tuinders en buurtbewoners over hoe waarnemingen te gebruiken zijn. Dat leverde enthousiaste waarnemers op.

Jouw waarnemingen helpen de natuur. Doe je ook mee?

- Maak voor je tuinpark een account aan op waarneming.nl
- Maak mede-tuinders enthousiast voor waarneming.nl
- Vergemakkelijk het gebruik bij anderen
- Zoek samenwerking met nabijgelegen tuinparken of andere tuinstichtingen, parken en buurtbewoners

Handig!

Jaaps uitleg over hoe je waarnemingen op waarneming.nl kunt plaatsen en alle ingevoerde waarnemingen op [tuinpark Nieuwe Levenskracht](http://tuinparknieuwelevenskracht.nl) (van Sint-Jacobsvlinder en wesp spin tot kleine watersalamander en hermelijn...) kun je vinden op tuinparknieuwelevenskracht.nl/flora-en-fauna/

”De zichtbaarheid van dieren, planten en paddenstoelen kan bijdragen aan het bestaansrecht van onze volkstuinten.”

”Het Nederlandse waarneming.nl is sinds 2004 uitgegroeid tot een wereldwijde database met al 230 miljoen waarnemingen.”

Observeer
Maak een foto met mobiel, camera of app
ObsIdentify
mail naar contactpersoon tuinpark

Of ga naar **Waarneming.nl**
Open een account
Upload foto en/of geluid

Jouw waarnemingen helpen de natuur

Tip

Kijk eens op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) voordat je in een bepaald gebied gaat wandelen, fietsen of kamperen. Je krijgt een verrassende indruk van wat daar allemaal leeft.

Hoe gebruik je waarneming.nl?

- Je maakt een account aan en logt in.
- Als je iets interessants ziet, kun je een foto maken en die uploaden. De datum en het tijdstip worden automatisch overgenomen. Als je gps aanstaat wordt ook de locatie automatisch toegevoegd.
- De website doet een voorstel over de soorten waaruit je een keuze kunt maken.
- Als het niet lukt om een foto te maken van een vogel die wegvliegt of een reptiel dat voorbischiet, kun je de naam, soort en locatie invoeren. Het is belangrijk dat de identificeerbare waarde goed wordt ingeschat.
- Geluiden opnemen en delen kan ook. Filmpjes kun je dan weer niet uploaden.
- Als je snel van een plant of dier wilt weten wat het is, kun je er een foto van invoeren in de app 'ObsIdentify'. Bewaar je de waarneming in de app, dan wordt hij automatisch opgeslagen op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl).

Wat leeft waar?

Ga op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) naar tabbladen 'ontdek' en kies 'locatie'. Een kaart opent, dan zoom je in, selecteert een gebied en ontdekt wat er allemaal al is waargenomen. Misschien doet jouw tuinpark al mee. Zo niet, dan kun je dit op je park initiëren.

Tekst: Bert Kuit

Fotografie: Ons Buiten op Instagram @biodiversiteit_in_beeld

Op bezoek bij...

Tuinvereniging Ons Buiten in Leiden

Tuinder Bert Kuit ging even Amsterdam uit, om in Leiden het resultaat van een grootschalige natuurinventarisatie te bekijken. “Een geweldig voorbeeld van hoe je als tuinvereniging je ecologische meerwaarde kunt laten zien.”

Ons Buiten in Leiden heeft alle flora en fauna op het eigen terrein geïnventariseerd. De tuinders deden dit om aan te tonen dat zij in Leiden een uniek stukje natuur beheren dat het verdient om versterkt en beschermd te worden. Ook wilden de tuinders meer bewustzijn voor biodiversiteit creëren. Daar zijn ze enorm in geslaagd!

Door 4,5 jaar te inventariseren zijn op dit volkstuin-complex 1.545 soorten waargenomen. Grote dieren zoals ransuilen, bunzingen en boomvalken, bijvoorbeeld. Ook zijn er veel 'rode lijst'-soorten geteld, zoals bedreigde planten, bijen en nachtvlinders. Dit tellen werd gedaan

door de tuinders, biologen en specialisten van buitenaf. Ook de KNNV (vereniging voor veldbiologie), Naturalis Biodiversity Center (het nationaal onderzoeksinstituut op het gebied van biodiversiteit) en EIS (Kenniscentrum Insecten) hielpen mee met het tellen en organiseerden informatieve activiteiten.

Meer zien?

Op www.biodiversiteitinbeeld.com vind je informatie over de missie van Ons Buiten. Op Instagram @biodiversiteit_in_beeld staan foto's en filmpjes van flora en fauna, die op het tuinpark zijn gemaakt.

Te hooi & te gras

Lezen, leren & bezoeken

door Suzanne de Boer
& Anita van der Zwaan

Hendrik Groen - Rust & Vreugd

'Je hebt drie type tuinders: nette zwartegrondtuinders, wijndrinkers en moestuinfanaten en ik hou van netjes,' aldus acteur Wil van de Meer in de rol van tuinparkvoorzitter Harm van Velzen. De try-out van de voorstelling *Rust & Vreugd* naar het gelijknamige boek van Hendrik Groen vertelt het verhaal van de onervaren tuinder Emma Quaadvliegh op een hilarische, voor volkstuinters vast herkenbare, wijze. Juist het moment waarop de hele zaal wordt betrokken in de ALV-vergadering zet de vaart erin. Prettig na de opstart: veelvuldig geschuif met heggen en een wel zeer multifunctioneel tuinhuisje. De spelers spelen meerdere personages en doen dat heel geloofwaardig. Emma Quaadvliegh, Fien, de heer van Beek, maar zeker ook de jonge Valentijn en de kleine Robin stalen het publiekshart bij de try-out in Hoofddorp.

Hendrik Groen - Rust & Vreugd is dit voorjaar in de regio met ledenkorting te bezoeken.

Kies via <https://linktr.ee/bondvanvolkstuinters> een voorstelling. Als je in je bestelling kortingscode 'BOND' invoert, ontvang je 20% korting op de kaartjes.

11 mei TuinTrail Wandeldag in Noord

Met een groot wandelevent zetten we ons als volkstuinten op de ecologische kaart. En natuurlijk is dit een schot in het doel wat betreft 'openheid' en 'toegankelijkheid'. TuinTrail is een serie wandel- en luistertochten die je een nieuwe kijk op de stad bieden. Tijdens deze tochten verken je de groene parels – parken en tuinen – van Amsterdam Noord. Je ontdekt de waarde van groen op een leuke manier.

Wandel je mee?

Er zijn een kidsroute (2 km kabouterpad op Tuinwijck), een korte route (12 km over 6 volkstuintuinen) en een lange (25 km) wandelroute beschikbaar. Meld je aan op de website van de Tolhuistuin. Na aanmelding ontvang je een bevestiging en later meer details over het programma, locaties en andere praktische informatie.

Het plaatje voor onze parken op 11 mei is als volgt:

- Vanaf 13.00 uur worden de wandelaars verwacht op Rust en Vreugd. Sommigen komen net aan, anderen hebben er al 12 km op zitten vanaf de Tolhuistuin.
- Er liggen voor iedereen gratis prachtige routekaarten.
- Elk tuinpark heeft de kantine open voor koffie/thee/lekkers/wc.
- Op elk tuinpark is een gids aanwezig die de wandelaars enthousiast vertelt over wat er te zien is. Dat zullen waarschijnlijk de tuinders zijn die de audio-

fragmenten hebben ingesproken. Die fragmenten zijn via de website te beluisteren.

- Elk tuinpark doet iets extra's, zoals een plantjesmarkt, iets met kunst, informatie over insecten of bijen, et cetera.
- Vanaf 16.00 uur begint het grote openingsfeest op Wijkergouw. Vertegenwoordigers van het stadsdeel, de Bond en de gemeente zullen een woordje doen. Ook de stadsecologen worden verwacht. Alle tuinders van de ANT parken zijn van harte welkom, ook als ze niet gewandeld hebben. Er is muziek en er zijn hapjes en drankjes.

Lezing 12 mei - De onderwereld van de tuin

Naast een wereld boven de grond, bevolkt door planten, insecten en vogels, bevindt zich in de tuin een tweede wereld: een ondergrondse gemeenschap van larven, wormen, schimmels, bacteriën, amoeben en geledpotigen. Dat in die microkosmos druk met elkaar gecommuniceerd wordt, is verbazingwekkend. Romke van de Kaa neemt ons mee de tuingrond in en vertelt!

12 mei, Clubhuis Amstelglorie, Jan Vroegopsingel 7 Amsterdam, 15.00-16.45 uur, kaartjes kosten 5 euro, stadspas 3 euro, en zijn te bestellen via amstelglorie.nl/academie

Paradijs

Bij zijn huis in het Brabantse Oisterwijk heeft Casper Boot met kleine tuin-ingrepen een groot verschil gemaakt: inheemse planten, hoge en lage borders, bomen, bloemvormen en bladstructuren... Het is een plek waar mens en dier op zoek kunnen naar hun eigen geluk. Met dit boek in de hand lukt dat in jouw tuin ook. *Je eigen paradijs, stap voor stap naar een biodiverse tuin van Casper Boot*, € 21,99 uitgeverij Snor.

Festival 26 mei

Waarom zijn gifvrije planten zo belangrijk voor de biodiversiteit? En waar kun je ze kopen? Deze vragen en meer worden zondag 26 mei beantwoord tijdens het Amsterdam Groen! Festival, op stadskwekerij Noorderbloemen. Verwacht een biologische plantenmarkt van alle Amsterdamse kwekerijen (Noorderbloemen, Kwekerij Wiering en De Tuinakker), workshops en lezingen van groen-experts, muziek en een pop-up café. Kom gezellig langs, leer over het belang van gifvrij en geniet van deze groene idylle midden in Amsterdam-Noord. Zondag 26 mei, 11.00-18.00 uur, kwekerij Noorderbloemen, Heggerankweg 61 Amsterdam-Noord, toegang gratis, meer info op amsterdamgroen.nl

Kunstroute 8-9 juni - Kunst van tuinders

Pak bij de ingang een plattegrond mee en dwaal over het park, op zoek naar een dertigtal tuinen waar tuinders hun artistieke werk presenteren. Beide dagen van 13-17 uur, Amstelglorie, Jan Vroegopsingel 7, Amsterdam amstelglorie.nl
Zondag valt deze kunstroute samen met de Amstellanddag. Stichting Beschermers Amstelland wil Amstelland behouden als een toegankelijk, vitaal agrarisch gebied met grote natuurwaarde, waarin met respect voor landschap, natuur en cultuurhistorie wordt geboerd en gerecreëerd. Tijdens de Amstellanddag is er op meer dan 50 locaties veel te doen, te beleven en te zien voor jong en oud. Natuur, cultuurhistorie, kunst, culinair: alles wat Amstelland zo divers, bijzonder en gevarieerd maakt opent zijn deuren. Meer weten? Kijk op beschermersamstelland.nl/amstellanddag

Groen & Kunst-markt 9 juni

Een groenmarkt met planten en natuurboeken, een kunstroute, een kunstmarkt en een podiumprogramma met klassieke, Balkan- en jaren '80 muziek. Waarschijnlijk is de bijenvereniging te bezoeken en kinderen kunnen een slootjes- of bodemdierenworkshop volgen. Er is een lezing over natte of juist te droge tuinen, er zijn misschien hapjes en zeker drankjes. Bovendien wordt er gebouwd aan een gezamenlijk kunstwerk, waar je aan mee kunt bouwen en je oude (tuin)-gereedschap voor kunst inleveren. Mocht je hieraan mee willen doen, stuur dan een berichtje aan tuinparkwijkergouwgroenenkunst@gmail.com
Om 11 uur start de kunstroute, om 13 uur begint de markt. Bij slechte vooruitzichten gaat deze dag mogelijk niet door. Kijk voor vertrek dus even op wijkergouw.nl

Lezing 3 juli - Het ontstaan van de groene stad binnen Amsterdam

Stadsecoloog Geert Timmermans laat ons de rijkdom zien aan muurplanten, insecten, vissen, slangen, vogels en zoogdieren, maar legt ook historische verbanden tussen het ontstaan van de stad en de aanwezige flora en fauna. Van zout naar zoet, van hoogveen naar stad en van otter tot zeearend. Bezoek deze lezing en laat je door Geert veresteld staan.

3 juli, Clubhuis Amstelglorie, Jan Vroegopsingel 7 Amsterdam, 20.00-21.30 uur, kaartjes kosten 5 euro, stadspas 3 euro, en zijn te bestellen via amstelglorie.nl/academie

Volkstuinen als insectenparadijs

De Britse insectenonderzoeker Dave Goulson houdt in zijn nieuwste boek *Stille aarde* een warm pleidooi voor de aanleg van volkstuinen. Uit onderzoek van Bristol University op volkstuinen in Groot-Brittannië blijkt dat deze gebiedjes de grootste insectendiversiteit hebben van alle stedelijke groengebieden. Groter dan dat van tuinen, stadsparken of stedelijke natuurreservaten. En ze hebben een verbazend grote productie: omgerekend 20 ton voedsel per hectare per jaar. Verder is de bodem van volkstuinen veel gezonder dan die van landbouwgebieden en dragen ze bij aan de sociale samenhang binnen gemeenschappen. Goulson pleit ervoor om een 'piepklein deel' van de 3,5 miljard pond die in Groot-Brittannië jaarlijks aan landbouwsubsidie

wordt uitgegeven te besteden aan de aankoop van land bij steden voor volkstuinen. Goed plan. Kan hier ook. Aldus bioloog en oud-stadsecoloog in Amsterdam Remco Daalder op LinkedIn. Goed boek ook! *Stille Aarde*, € 24,99 Atlas Contact.

Bezoek de parken ook op de socials

Er wordt dit tuinseizoen weer van alles op onze tuinparken georganiseerd. Volg [@bondvanvolkstuinters](https://www.instagram.com/bondvanvolkstuinters) op Instagram en Facebook of kijk op de Insta-accounts, Facebookpagina's en websites van de verschillende tuinparken om te ontdekken wat er allemaal te doen is. Veel activiteiten zijn openbaar toegankelijk voor alle geïnteresseerden. Bezoek (met je stadsburen bijvoorbeeld) eens een tuinpark in de buurt of juist aan de andere kant van de stad, dat is heel inspirerend!

Groene agenda van de stad

Op buurtgroen020.nl staan interessante en leuke bijeenkomsten die betrekking hebben op de natuur. Leuk: je tuinparklezing, beeldenexpositie, open dag et cetera op buurtgroen020.nl aanmelden. Zo weten buurtbewoners het tuinpark nog beter te vinden. Doen, want Amsterdam bloeit op van groene activiteiten!

Leren over de natuur?

IVN Natuureducatie laat jong en oud zien hoe mooi, gezond en belangrijk de natuur is. Ga eens met een natuurgids op pad, bijvoorbeeld. Surf naar ivn.nl, dan word je meteen enthousiast!

Nog verder de diepte in?

Bij Floron worden regelmatig (ook gratis) groene cursussen aangeboden. Kijk op floron.nl

Tekst: Ruud Helmers
Fotografie: archief Tuingroep De Bongerd

100 jaar De Bongerd

Een bewogen geschiedenis

Tuinparken zijn er in soorten en maten – en soms zijn ze al best oud! De Bongerd bestaat een eeuw, en dat ging niet zonder slag of stoot.

Aan het begin van de jaren '20 van de vorige eeuw nemen aan 'de overkant van het IJ' de industriële ontwikkelingen een vlucht. De enorme groei van het aantal arbeiders – met name in de scheepsbouw – maakt het wenselijk om deze mensen in de nabijheid van de werven huisvesting te bieden. Daarmee wordt een dure oeververbinding tussen de binnenstad en Noord voorkomen én komt er een oplossing voor de vaak erbarmelijke woonsituaties in de Jordaan en op de oostelijke eilanden.

Tuindorp Oostzaan is een van de Tuindorpen die tussen 1920 en 1924 wordt gebouwd door de Gemeentelijke Woningdienst Amsterdam. Daarbij is veel dank verschuldigd aan de socialistische en vooruitstrevende wethouders Wibaut en De Miranda. Toen de wijk gereed was, was het een echt dorp met ruim 1.300 fatsoenlijke woningen en alle voorzieningen in de buurt. Maar economisch gezien heerste er relatief veel armoede.

Kolen, penen en bonen

In 1924 besluit een groep buurtbewoners uit pure financiële noodzaak aan de Kometensingel in Noord Tuingroep De Bongerd op te richten. Zo konden ze zelf voedsel verbouwen, waarmee zij hun vaak zeer karige loon in natura konden aanvullen. De Bongerd bestaat in die beginperiode voornamelijk uit lapjes grond waar kolen, penen, bonen en fruit worden gekweekt. De eerste schuurtjes verrijzen, bedoeld voor het opbergen van het gereedschap. Maar naarmate de jaren verstrijken overnachten steeds meer tuinders in hun schuurtje en ontstaan er tuinhuisjes die meer comfort bieden. Er wordt zelfs een clubhuis gebouwd, waar tuinders elkaar kunnen ontmoeten en waarmee het verenigingsleven van de grond komt.

In de jaren '30 en '40 bieden de volkstuinten, die inmiddels op veel stadslocaties zijn verzeen, enig soelaas in deze economisch zware tijden. Maar ook in

De vlag in top bij de bouw van het clubhuis.

de decennia erna blijft de moestuin populair. En niet alleen om economische redenen: immers niets zo lekker als zelf verbouwde groente en fruit! Geleidelijk neemt het recreatief gebruik van de volkstuin toe en ontstaat tuinieren als hobby. Tuinpark De Bongerd floreert en de steeds mooier wordende tuinhuisjes weerspiegelen de groeiende welvaart aan het eind van de jaren vijftig.

Watersnood: drijvende tuinhuisjes!

In de nacht van 14 januari 1960 slaat het noodlot toe: door een dijkdoorbraak stonden binnen enkele uren Tuindorp Oostzaan en Tuinpark De Bongerd bijna twee meter onder water! Een ramp die wonder boven wonder maar één dodelijk slachtoffer eiste, maar veel schade toebrengt aan de woningen in Tuindorp Oostzaan en aan de tuinders van De Bongerd. Want de schuurtjes en tuinhuisjes dreven als bootjes voorbij! Hoewel het gat in de avond van 15 januari weer was gedicht, duurde het maanden voor bewoners en tuinders terug konden keren. En er viel niets meer te oogsten. Gelukkig werden slachtoffers door het Rampenfonds en de overheid financieel gecompenseerd.

De bouw van het Coentunnelcircuit maakt het echter na enkele jaren noodzakelijk voor De Bongerd om naar een andere locatie te verkassen. Die wordt in 1962 gevonden aan de Werktuigstraat in Tuindorp Oostzaan. Met vereende krachten wordt er weer een volkstuinpark opgebouwd. Het is een succes en ook het verenigingsleven komt tot bloei.

De bestuurders van het eerste uur met hun kinderen.

Sociaal en natuurlijk tuinieren

Maar opnieuw zit het De Bongerd enkele decennia later niet mee: de grond waarop het tuinpark zich bevindt blijkt zwaar verontreinigd te zijn. Het terrein is ooit opgespoten met bagger uit de Amsterdamse grachten. En die grachten waren eeuwenlang het afvoerputje van de stad, dus sterk vervuild met menselijk en industrieel afval: producten uit de volkstuin bleken veel giftige stoffen te bevatten.

Een nieuwe verhuizing lijkt rond de eeuwwisseling de enige oplossing. Na veel juridische strijd en gesteggel met de gemeente wordt er een terrein aan de Nieuwe Gouwlob in Kadoelen gevonden. Tuinders worden uiteindelijk – na een taxatie van de waarde van hun bezittingen – ruimhartig gecompenseerd voor de schade. Dat de plannen voor een nieuwe woonwijk aan de Werktuigstraat in een beslissende fase verkeerden, zal daar zeker aan hebben bijgedragen.

Maar voor veel tuinders, vaak al in de tachtig, is weer een verhuizing te veel van het goede en uiteindelijk besluiten slechts vijftien tuinders mee te verhuizen naar de nieuwe

locatie in Kadoelen. Feitelijk was de oude vereniging ter ziele en moest alles opnieuw worden opgebouwd. Met nieuwe tuinders. Maar waar haalde je die vandaan? Een volkstuin stond bij bijna niemand meer hoog op het verlanglijstje. Een advertentie in een buurtblad in de Jordaan deed wonderen. De tuinders waren gevonden en met een nieuw bestuur en de enorme inzet van enkele tuinders werd gebouwd aan een nieuw tuinpark. Met een prachtig clubhuis, riolering, water, elektriciteit en een bruisend verenigingsleven! En niet te vergeten: met een extra sociale functie, want vanaf het begin is er een speciale tuin, waar bewoners van zorg- en verpleeghuizen kunnen genieten van de natuur en actief bezig kunnen zijn. Dat geldt sinds kort ook voor ouderen met een verstandelijke beperking.

Wat een kroon op een eeuw De Bongerd zou zijn is het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren behalen. Daar streeft het tuinpark naar tijdens dit jubileumjaar.

Tuinhuysje op zijn kop. Na de dijkdoorbraak voor koningin Juliana met een bootje door De Bongerd om haar steun te betuigen.

Feest!

Een eeuw De Bongerd wordt gevierd met twee feestmaanden in juni en september met activiteiten voor tuinders, buurtbewoners en alle lezers van Vroegop. Je bent van harte welkom op ons mooie tuinpark. Ook buiten de feestmaanden, want het hek staat het hele jaar open.

Meer informatie over het jubileumjaar staat op volkstuinparkdebongerd.nl.
Tuingroep De Bongerd, Kadoelenpad 21,
1035 NW Amsterdam Noord

Bescherm de volkstuinen!

Op 6 juni a.s. is er, tegelijk met de Europese parlementsverkiezingen, het referendum over de Hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam. Het referendum is 'raadgevend': de gemeenteraad beslist wat er gedaan wordt met de uitslag. Toch is dat u gaat stemmen belangrijk.

Voldoende groen in een stad als Amsterdam is essentieel voor de leefbaarheid daarvan. Het zorgt voor verkoeling in de zomer, voor waterafvoer en waterberging in natte winters en is noodzakelijk voor groei en bloei van planten en dieren (inclusief het zoogdier de mens). Mensen spelen in het groen, sporten in het groen, luieren in het groen, picknicken in het groen.

Om ervoor te zorgen dat groene plekken niet achteloos worden opgeslokt door plannen voor nieuwe wegen, bedrijventerreinen en woningen heeft Amsterdam al in 2003 de zogenaamde Hoofdgroenstructuur vastgesteld. Hierin zijn de belangrijkste groengebieden opgenomen die Amsterdam wil behouden: stadsparken, begraafplaatsen, groene verbindingen, grotere plantsoenen, sportvelden en, natuurlijk, de volkstuintuinen.

Bezorgde reacties

Eind 2022 heeft het College van B&W de nieuwe plannen voor de Hoofdgroenstructuur gepresenteerd. Op deze nieuwe plannen werd door veel Amsterdammers bezorgd gereageerd: daar waar de Hoofdgroenstructuur bescherming zou moeten bieden, werd het allemaal flexibeler en de vrees groeide dat dit de mogelijkheid om te bouwen op en in het groen zou vergroten. Uiteindelijk heeft deze zorg geresulteerd in heel veel handtekeningen voor het houden van een referendum hierover.

Bent u voor of tegen het voorgenomen besluit over de Hoofdgroenstructuur? Deze zin zal op 6 juni bovenaan het stembiljet prijken. De initiatiefnemers van het referendum (www.rhgs.nl) roepen op om tegen te stemmen. Ze vinden het voorgenomen besluit te ruim en te vaag. Ze roepen op om bestaand groen echt te beschermen (geen mitsen en maren), om grond te reserveren voor toekomstig groen en voor een sterke groenverordening in plaats van een flexibele groennorm. Als volkstuintuinders weten we dat bij veel ruimtelijke-ordering-plannen het oog van projectontwikkelaars al snel valt op de volkstuinen. We kennen de kleurrijke artist impressions waarbij zonnige gebouwen ingetekend staan op de plek waar nu nog je eigen volkstuintuin ligt. We turen naar plattegrondjes met stippelijntjes dwars door het tuinpark en vragen ons af wat dat lijntje daar doet. De Bond steunt de oproep tot bescherming van het stedelijk groen. Bescherm de volkstuinen!

VACATURES:

De Bond van Volkstuinders is op zoek naar tuinders en niet-tuinders voor de volgende twee vacatures:

Bondscommissie Bouw

De Bondscommissie Bouw bestaat momenteel uit drie leden. Er is plaats voor twee nieuwe leden.

Bondscommissie Ruimtelijke Ordening

Deze commissie zoekt uitbreiding met één of twee nieuwe leden.

Je kunt alle vacatures terugvinden op onze website. Neem eens een kijkje, misschien word je wel heel enthousiast!

www.bondvanvolkstuinders.nl/nieuws

Heb je belangstelling maar wil je eerst nog meer informatie, bel dan naar het bondskantoor 020-613 28 93 en vraag naar Els. Of mail naar beleid@bondvanvolkstuinders.nl

BONDS- VERGADERING

Zaterdag 8 juni 2024

Inloop 12:30 uur
Aanvang 13:00 uur
Tuinpark Ons Lustoord

AGENDA

1. **Opening en mededelingen**
2. **Vaststelling verslag van de vorige bondsvergadering (december 2023)**
3. **Jaarverslag 2023**
 - Verslag activiteiten 2023
 - Financieel verslag 2023
Verslag van de accountant en de Financiële Commissie
 - Vaststellen Financieel verslag 2023 en daarmee het verlenen van decharge aan de leden van het bondsbestuur voor het gevoerde beleid in 2023
4. **Terugkoppeling onderhandelingen met de gemeente Amsterdam**
5. **Houtstook – terugkoppeling bevindingen werkgroep Houtstook**
6. **Wijziging Statuten en Reglementen – terugkoppeling vanuit de projectleiding**
7. **Ontwikkelingen AVVN**
8. **Benoemingen en voordrachten**
9. **Presentatie De Groene Kern**
10. **Rondvraag en sluiting**

PRAKTISCHE INFORMATIE

Afvaardiging naar de bondsvergadering

Iedere afdeling (tuinpark) van de bond van volkstuinters kan drie tuinders afvaardigen om mee te discussiëren en te stemmen tijdens de bondsvergadering. Minstens een van de drie afgevaardigden is een lid-tuinder en geen afdelingsbestuurder.

De bondsafgevaardigden worden voor drie jaar gekozen door de ledenvergadering van hun tuinpark.

Vragen over agendaonderwerpen

Om ervoor te zorgen dat alle agendapunten de aandacht krijgen die ze verdienen, verzoeken we de bondsafgevaardigden om eventuele vragen en tekstuele opmerkingen op de agendastukken uiterlijk 2 juni te mailen aan beleid@bondvanvolkstuinters.nl.

Op de bondsvergadering kan dan de tijd die we hebben, besteed worden aan uitwisseling van argumenten, inhoudelijke discussie en besluitvorming. Heb je als lid-tuinder vragen over de agenda, breng deze dan naar voren in de ledenvergadering van je eigen tuinpark of neem contact op met jullie bondsafgevaardigden.

Vragen voor de rondvraag

Mocht je als bondsafgevaardigde van tevoren al een vraag hebben voor de rondvraag, lever deze dan svp schriftelijk in bij de secretaris van het bondsbestuur. Dit kan per mail naar beleid@bondvanvolkstuinters.nl of met een briefje bij aanvang van de vergadering.

Bijwonen als toehoorder

Ben je geen bondsafgevaardigde maar wil je als lid-tuinder wel de bondsvergadering bijwonen als toehoorder? Dat kan zolang er voldoende plaatsen zijn. Meld je voor 5 juni aan via info@bondvanvolkstuinters.nl.

LOCATIE

Tuinpark Ons Lustoord, Verbindingsweg 1,
1114 BG, Amsterdam-Duivendrecht

Zo kom je er:

Openbaar vervoer: de dichtstbijzijnde OV-halte is metrostation Van der Madeweg. Daarvandaan is het ongeveer 2 km lopen.

Met de auto: vanaf de A10 neem afslag S111 Amsterdam-OverAmstel. Volg de Van der Madeweg onder de A2 door, ga linksaf de Buitensingel op, vervolgens rechtsaf de Verbindingsweg in. Je kunt iets verderop gratis parkeren. Vanaf het parkeerterrein loop je in de richting waar je vandaan kwam, ga rechtsaf en wandel het weggetje af totdat je bij de poort van Ons Lustoord bent. Het clubgebouw ligt links bij de entree.

KORTE TOELICHTING OP DE AGENDA

NB. deze tekst is van 24 maart 2024. Alle stukken voor deze bondsvergadering worden uiterlijk 19 mei op de webpagina www.bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen gezet. Wanneer de stukken eerder klaar zijn, worden ze er ook eerder op gezet. Check deze pagina dus regelmatig.

Ad. 2 Verslag vorige bondsvergadering

Het betreft het verslag van de bondsvergadering december 2023. Dit concept-verslag kun je terugvinden op bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen.

Ad. 3 Jaarverslag 2023

Verslag activiteiten 2023

Het verslag van de activiteiten in 2023 is opgenomen in deze Vroegop. Je kunt het ook terugvinden op bovengenoemde webpagina.

Financieel verslag 2023

Het Financieel verslag 2023 en de toelichting daarop is gepubliceerd op bovengenoemde webpagina. Het betreft het verslag over het bondsdeel van onze vereniging. De inkomsten van het bondsdeel bestaan m.n. uit de bijdragen van leden en aspirant-leden. De kosten bestaan m.n. uit personeelslasten, huisvesting, kantoorkosten en advies- en juridische kosten. In het najaar volgt de zogenaamde geconsolideerde jaarrekening; hierbij worden de jaarrekeningen van alle 29 tuinparken plus de jaarrekening bondsdeel samengevoegd.

Ad. 4 Terugkoppeling onderhandelingen gemeente Amsterdam

Helaas een terugkerend agendaonderwerp op de bondsvergadering, omdat er drie jaar na de overeenstemming in de 'Gezamenlijke uitgangspunten' nog steeds geen huurcontract ligt. Het bondsbestuur zal op de bondsvergadering niet kunnen melden dat er dan een concept-huurcontract ligt, maar hoopt in elk geval een aantal positieve ontwikkelingen te kunnen melden.

Ad. 5 Houtstook

In de vorige bondsvergadering heeft een voorstel Houtstook op de agenda gestaan. Daarbij zijn veel verschillende standpunten en meningen uitgewisseld. Gehoord hebbende de discussie onder de bondsafgevaardigden, heeft het bondsbestuur besloten om niet over te gaan tot stemming. De insteek daarbij is om gezamenlijk te komen tot een breder gedragen voorstel over Houtstook en er is een oproep gedaan in de Besturenbrief voor leden voor de werkgroep Houtstook. De werkgroep zal de eerste bevindingen terugkoppelen op de bondsvergadering.

Ad. 6 Wijziging Statuten en Reglementen

In maart 2024 is de projectleider begonnen. Ze zal op 8 juni haar eerste bevindingen en mogelijke dilemma's met de bondsvergadering delen.

Ad. 7 Ontwikkelingen AVVN

De Bond van Volkstuinders is lid van de AVVN, de landelijke vereniging van volkstuinen. Op de ALV van de AVVN op 20 april jl. stond, naast de gebruikelijke agendapunten zoals jaarrekening en begroting, ook een ledenraadpleging op de agenda over wat de leden in de toekomst van de AVVN verwachten. Op de bondsvergadering op 8 juni zal dit verder aan de orde komen.

Ad. 8 Benoemingen en voordrachten bondsbestuur en bondscommissies

De benoemingen worden uiterlijk 19 mei gepubliceerd op de eerdergenoemde webpagina.

Ad. 9 Presentatie De Groene Kern

Onder de naam 'De Groene Kern' hebben de tuinparken Nieuw Vredelust, Ons Lustoord, Dijkzicht en (niet-bondspark) De Federatie de handen ineengeslagen: om te beginnen tegen de bouwplannen van de gemeente waardoor Nieuw Vredelust en een deel van Ons Lustoord bedreigd worden met opheffing, maar ook om kritisch mee te denken met de gebiedsontwikkeling van het gehele gebied.

Verslag activiteiten 2023 Bond van Volkstuinders

1. Inleiding

Dit verslag geeft een terugblik op de activiteiten in 2023 binnen de Bond van Volkstuinders. Een jaar waarin de tergende traagheid in de onderhandelingen met de gemeente Amsterdam gelukkig meer dan goedgemaakt werd door dingen die wel doorgaan, die opgepakt, verbeterd en gerealiseerd worden. Het bondsbestuur ziet zich hierbij gesteund door een groeiende groep actieve tuinders die zich op bondsniveau inzetten voor onze vereniging. Het is dankzij hun inzet in en buiten de bondscommissies dat we die dingen voor elkaar krijgen.

2. Onderhandelingen nieuwe huurcontracten gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam is eigenaar en verhuurder van de grond van 27 van de 29 Bondstuinparken. De, voor ieder tuinpark afzonderlijke, huurcontracten tussen gemeente en Bond zijn echter allemaal verlopen; sommige al vele jaren. Onze onderhandelingen hierover hebben in 2021 geleid tot het tekenen van 'Gezamenlijke uitgangspunten', waaronder de afspraak tot oprichting van een beheerfonds t.b.v. het onderhoud van de volkstuinparken. De bedoeling was om vervolgens voortvarend op 1 juli 2022 tot nieuwe huurafspraken te komen. Het mocht niet zo zijn. De gemeente heeft in november 2022 de gesprekken tijdelijk stopgezet omdat ze eerst wilde nagaan bij welke gemeentelijke dienst de volkstuinparken moesten worden ondergebracht. In het vorige activiteitenverslag hebben we, optimistisch als we zijn, het vertrouwen uitgesproken dat in 2023 alles voortvarend zou worden aangepakt en opgepakt. Dat vertrouwen werd beschaamd. Een gesprek op 20 januari 2023 tussen Bond, een afvaardiging van de zelfstandige tuinverenigingen en de verantwoordelijk wethouder bleek wel tot toezeggingen te leiden maar de toezeggingen leidden vervolgens niet tot daden. De gemeente geeft hiervoor als reden dat het niet mogelijk is gebleken om een goede personele invulling te vinden van de coördinerende functie hiervoor binnen de gemeente. Begin 2024 heeft de voorzitter van de Bond ingesproken bij de gemeenteraad en de raad er nogmaals op gewezen dat het raadsbesluit uit 2021 tot nu toe niet is uitgevoerd.

3. Achterstallige betalingen van onderhoudsbijdragen

Een deelonderwerp van de 'Gezamenlijke uitgangspunten' betrof de afbetaling van een aantal jaren achterstallige onderhoudsbijdragen aan 10 tuinparken. In de 'Gezamenlijke uitgangspunten 2021' is de afspraak gemaakt het totaalbedrag van achterstallige betalingen in 10 jaarlijkse termijnen van € 35.000 uit te betalen. Omdat deze afbetaling van schulden uit het verleden

verder losstaat van de nieuwe huurcontracten, hebben we ons op het standpunt gesteld dat de gemeente, ook zonder een getekend huurcontract, deze afspraak gewoon moet nakomen. De gemeente is uiteindelijk over de brug gekomen met het betalen van de eerste drie termijnen. Daar was helaas wel het dreigen met een kort geding voor nodig. Voor de overige 7 termijnen (jaren 2024 t/m 2030) hebben we de hoop dat die dreiging met de rechter niet nodig zal zijn.

4. Oprichting van Beheerfonds Bond van Volkstuinders

Een ander deelonderwerp betrof het oprichten van een Beheerfonds. Dit fonds zou ten bate komen aan het onderhoud op zowel de bondsparken als de niet-bondsparken en gevuld worden met een onderhoudsbedrag vanuit de gemeente plus de extra huurverhogingen die vanaf 1 juli 2022 in rekening worden gebracht bij de tuinders. Omdat ook de instelling van dit fonds vertraging opliep, heeft het bondsbestuur gemeend dat het niet langer verantwoord was om hier nog langer mee te wachten; het onderhoud aan het algemeen groen op de tuinparken moet immers doorgaan en ook bekostigd worden. Op voorstel van het bondsbestuur heeft de bondsvergadering (Algemene Ledenvergadering van de Bond van Volkstuinders) in december ingestemd met de oprichting van een eigen Beheerfonds. Zo konden er begin 2024 uit de gereserveerde huurverhogingen van 2022 en 2023 vanuit het Beheerfonds onderhoudsbijdragen uitbetaald worden aan alle betrokken tuinparken.

5. Lokale belastingen

Een aanzienlijk deel van de jaarlijkse contributie van de tuinders wordt besteed aan het betalen van lokale belastingen en heffingen van gemeente en waterschap. In 2023 besloot de gemeente Ouder-Amstel om aan iedere afzonderlijke tuinder van de tuinparken in deze gemeente vastrecht rioolheffing op te leggen. Dit terwijl de tuinhuisjes niet zijn aangesloten op de riolering en de tuinders dus zelf zorgen voor aanleg, onderhoud en bekostiging van de vuilwaterafvoer via septic tanks. Vanuit de tuinparkbesturen en de Bond is vervolgens een standaard-bezwaarschrift opgesteld. Honderden tuinders hebben in maart 2023 hiervan gebruikgemaakt om hun bezwaar kenbaar te maken tegen deze aanslag. En met succes: de dag voor kerst 2023 ontvingen alle tuinders de al betaalde heffing terug en een bericht dat het bezwaar gegrond was verklaard.

6. De Groene Kern

Onder de naam 'De Groene Kern' hebben de tuinparken Dijkzicht, Ons Lustoord, Nieuw Vredelust en (niet-bondspark) De Federatie zich verenigd om gezamenlijk op te trekken rond de plannen voor woningbouw van het gebied De Nieuwe Kern. De plannen zoals deze nu op tafel liggen zouden tot gevolg hebben dat tuinpark Nieuw Vredelust in zijn geheel en een deel van Ons Lustoord zouden moeten verdwijnen; dit terwijl er alternatieven zijn. Op de website degroenekern.nl staat hierover informatie voor tuinders en andere geïnteresseerden.

Daarbij is gekozen voor een tweesporenbeleid: aan de ene kant wordt er vol ingezet om bezwaar te maken tegen de nieuwbouwplannen daar waar mogelijk en realistisch, aan de andere kant wordt meegedacht over de herinrichting van het gebied. Dit tweesporenbeleid is kenbaar gemaakt aan de gemeente Amsterdam (als verhuurder van de tuinparken) en de gemeente Ouder-Amstel (de gemeente waarin de tuinparken liggen). De gemeente Amsterdam heeft daarop de tuinparken uitgenodigd voor een co-creatieproces. Bij de startbijeenkomst op 14 oktober waren 300 tuinders aanwezig. In de maanden daarop is er hard gewerkt rond de thema's van de herinrichting (doorgaande recreatieve fietsroute, publiek toegankelijke functies van de tuinparken, parkeren en nieuwe locatie voor tuinen). Op 15 februari jl. is het resultaat aangeboden aan de gemeente Amsterdam.

7. Gesprekken met de AVVN

We hebben in 2023 verschillende gesprekken gevoerd met bestuur en directie van de AVVN. De Bond van Volkstuinders is lid van deze landelijke organisatie. Onze inzet bij deze gesprekken is om tot een heldere scheiding te komen tussen aan de ene kant de belangenbehartiging van de bij de AVVN aangesloten volkstuinorganisaties en aan de andere kant de dienstverlening. Deze discussie zal in 2024 worden voortgezet.

8. Pilot Keurmerk Samen Natuurlijk Tuinieren

In de afgelopen twee decennia heeft ongeveer twee derde van de bondstuinparken het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren gehaald. Na een dip die te wijten is aan COVID-19 en vanwege de wens om het keurmerk te actualiseren, hebben nieuwe keurmerktrajecten een paar jaar op zich laten wachten. In 2023 zijn De Bongerd en Sloterdijkermeer de eerste parken die zijn begonnen met een vernieuwd traject, onder begeleiding vanuit de Bond en in overleg met de AVVN, die de formele keuring organiseert. Naar verwachting zien deze parken in 2024 en 2025 hun keurmerk tegemoet.

9. Nieuwe manier waardebeoordeling tuin en beplanting

De bondsvergadering van december 2023 heeft ingestemd met het voorstel om op een nieuwe manier de waarde te bepalen van tuin en beplanting: daar waar op de oude manier bomen en planten werden geteld en werden voorzien van een prijs, gaat de nieuwe manier meer uit van waardering van de aanwezige biodiversiteit en de verzorging en uitstraling van de volkstuin.

10. Bondscommissie Ruimtelijke Ordening (BCRO)

In 2023 is deze commissie nieuw leven ingeblazen. En dat was, met de over elkaar heen buitende RO-plannen van alle gemeenten, ook hard nodig. Alleen al het afgelopen jaar kregen we te maken met ruim 700 gemeentelijke pagina's als opmaat voor de Basisregeling Omgevingswet Amsterdam, met plannen en onderzoeken naar locaties voor windturbines, het verbreden van wegen richting tuinparken, het uitbreiden van betaald parkeren, met het plaatsen van flexwoningen waarbij als bijvangst geluidswaarden zouden moeten worden aangepast, met plannen voor De Nieuwe Kern en de dreigende opheffing van tuinen. Daarnaast liggen plannen voor Havenstad en het Bouwen in de Buurt te sluimeren om tot actie te komen. Soms vlammen bepaalde ideeën op (het doortrekken van de metro naar Schiphol) om even later weer weg te zakken. Bij heel veel ruimtelijke-ordeningsplannen worden de tuinparken geraakt, en moet er gereageerd worden met inspraak en zienswijzen, met in de gaten houden, meelesen en meepraten. De BCRO is een zeer welkome aanvulling om overzicht te houden, om tijdig en adequaat te reageren en te adviseren en om er bij de plannenmakerij voor te zorgen dat de belangen van volkstuinders goed meegewogen worden.

11. Werkgroep Onderhoud

Vanuit het bondsbestuur is een oproep gedaan voor leden voor de werkgroep Onderhoud. De bedoeling was om vanuit deze werkgroep de tuinparken te kunnen ondersteunen met praktische kennis en kunde over onderhoud van de tuinparken en het opstellen en actualiseren van de Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's). Deze werkgroep is niet van de grond gekomen vanwege gebrek aan reacties. We kijken nu op welke manier we dit wel vorm kunnen geven, bijvoorbeeld door middel van deskundige advisering van tuinparken die daaraan behoefte hebben.

12. Toegankelijke tuinparken

Anno 2023 zullen er weinig tuinparken zijn die niet het belang en de noodzaak inzien om de tuinparken open te

stellen voor buurtbewoners en andere bezoekers. Zelfs met de beperkte ruimte in de stad en de grote druk op openbare parken, zijn de tuinparken nog steeds een oase van rust waar bezoekers welkom zijn om te wandelen, te genieten van de natuur op het park, op een bankje een boek te lezen of met hun kinderen te picknicken.

Met verdere openstelling komen de nodige uitdagingen op het tuinpad: verhoogde inzet van lid-tuinders, zwerfafval, veiligheid, hangjongeren, onderhoud, organiseren van activiteiten, openstellen van kantine voor bezoekers en investeringen. Op de bondsvergadering van juni 2023 bogen zo'n 80 afgevaardigden zich over de vraag hoe deze uitdagingen aan te gaan. Vanuit het werkdocument dat hier werd opgesteld is in het najaar door actieve tuinders van de parken verder gewerkt aan hun eigen 'Plan van Aanpak Toegankelijke Tuinparken'.

13. Bondsbestuur

Het bondsbestuur is tussen de afdelingsbesturen 'primus inter pares', dat wil zeggen vertegenwoordiger van het verbond van volkstuinparken. Het bondsbestuur heeft in het afgelopen jaar over een aantal onderwerpen een brainstorm gehouden. Een eerste brainstorm betrof de analyse van risico's die de Bond als organisatie loopt en de maatregelen die kunnen of moeten worden genomen om deze risico's te ondervangen. Dit onderwerp komt terug op de agenda o.a. bij de bespreking van de hoogte van de reserves. Een tweede brainstorm betrof de noodzaak van ledeninzet binnen onze vereniging; dit zal een vervolg krijgen in 2024.

Daarnaast heeft het bondsbestuur, naast de gebruikelijke vergaderingen, tijd ingeruimd voor de jaarlijkse evaluatie over het eigen functioneren als collegiaal bestuur.

14. Leden, inschrijvingen en uitschrijvingen, wachtlijsten

In 2023 hebben zich 1.691 aspirant-leden ingeschreven en zijn er 1.023 aspirant-leden uitgeschreven.

2022: 1.388 inschrijvingen en 1.253 uitschrijvingen

2021: 1.930 inschrijvingen en 1.066 uitschrijvingen

2020: 2.926 inschrijvingen en 758 uitschrijvingen

2019: 1.826 inschrijvingen en 536 uitschrijvingen

Waar in 2022 een duidelijke afvlakking was van het aantal ingeschreven aspirant-leden zien we voor 2023 dat de inschrijvingen juist weer stijgen en het aantal uitschrijvingen daalt. Op 31 december 2023 stonden 7.194 aspirant-leden ingeschreven bij de Bond.

In 2023 zijn 301 tuinen opgezegd en van tuinder gewisseld (vergelijk 2022: 274 | 2021: 271 | 2020: 319 | 2019: 356). NB. Dit betreft ook tuinders die doorschuiven naar een andere tuin. Er zijn dus iets minder tuinen vrijgekomen voor nieuwe tuinders.

In 2023 hebben we doorgevoerd dat de inschrijvingen op andere parken vervallen op het moment dat een aspirant-lid een tuin krijgt toegewezen. Op deze manier wordt er door aspirant-leden nadrukkelijker een keuze gemaakt voor het ene of voor het andere tuinpark. Het aantal aspiranten vermindert hier niet door maar het aantal 'slappende inschrijvingen' wel.

Uit deze cijfers blijkt dat de behoefte aan een tuin en aan tuiniëren onverminderd groot is. Het is daarom belangrijk om te zorgen dat er bij nieuwbouwplannen niet alleen sportvoorzieningen e.d. worden ingetekend maar ook plekken waar mensen kunnen volkstuiniëren en om ons continu sterk te maken voor het behoud van onze volkstuinen.

15. Mijn Tuin

In 2023 hebben alle lid-tuinders toegang gekregen tot Mijn Tuin, het ledenportal waar tuinders alle informatie over hun eigen tuin kunnen terugvinden, hun adreswijzigingen kunnen doorgeven, uitgaven kunnen declareren, facturen kunnen inzien et cetera. Daarnaast is er een pilot opgezet door de Bond en 5 tuinparken om via Mijn Tuin het algemeen werk in te vullen en bij te houden. In tuinseizoen 2024 wordt hier ervaring mee opgedaan; later komt deze functie ook beschikbaar voor andere tuinparken.

16. Communicatie

Er is in 2023 hard gewerkt aan het maken en vullen van een digitaal Informatiepunt, dat in 2024 'in de lucht' gaat. Hier komt de bondsinformatie te staan voor afdelingsbesturen en afdelingscommissies, zoals documenten die nodig zijn bij de opzegging en toewijzing van tuinen, handleidingen, besturenbrieven, een archief bondsvergaderingen etc.

De website van de Bond van Volkstuinders, gelanceerd in 2022, kende in 2023 een groeiend aantal bezoekers. De website werd tussen 1 januari en 31 december bezocht door 25.007 unieke bezoekers.

Vroegop magazine is in 2023 tweemaal verschenen (Thema's 'Pril Groen' en 'Afval Upcycling en Recycling'), ook de Vroegop nieuwsbrief is tweemaal verstuurd aan alle leden en aspirant-leden.

Veel afzonderlijke tuinparken hebben een eigen website, geven soms papieren bladen uit, versturen digitale nieuwsbrieven en gebruiken socialmediakanalen. De Facebookpagina en het Instagramaccount van de Bond worden actief bijgehouden door lid-tuinders, en hebben een bescheiden maar gestaag groeiend aantal volgers. Het 'digitale bereik' van de volkstuinen wordt hierdoor sterk vergroot.

Op de agenda van Buurtgroen020 zetten leden op tuinparken de diverse activiteiten die ze organiseren, precies wat een van onze doelstellingen is. Deze digitale groenagenda maakt tuinparken toegankelijk voor alle Amsterdammers en bezoekers.

17. Kennis delen, workshops, trainingen

In 2023 zijn de volgende bijeenkomsten georganiseerd.

- Februari:** Bijeenkomst Verkoop Tuinen t.b.v. bestuursleden en coördinatoren 'Verkoop tuinen'
- Maart:** Twee bijeenkomsten 'Werken met kassa's' t.b.v. commissieleden kantine en winkel
- April:** Open zoom Organisatie ALV
- Mei:** Penningmeestersbijeenkomst
- Juli:** Twee bijeenkomsten 'AED en reanimeren' t.b.v. EHBO-ers op de tuinparken
Introductiebijeenkomst nieuwe tuinparkbestuurders
- September:** Bijeenkomst leden Tuincommissies
Bijeenkomst Plan van Aanpak
Toegankelijke tuinparken
- Oktober:** Bijeenkomst leden Bouwcommissies
- November:** Introductiebijeenkomst nieuwe tuinparkbestuurders
Bijeenkomst Plan van Aanpak
Toegankelijke tuinparken

18. Wijzigingen statuten en reglementen

In het najaar 2023 is de werving gestart voor een projectleider Statuten en Reglementen. Deze projectleider is begin maart 2024 begonnen. Haar opdracht is om op de bondsvergadering aan het eind van 2024 een nieuwe set regels te presenteren, met de bedoeling om deze in het voorjaar van 2025 goed te keuren.

19. Organisatie

Bestuur, commissies en bondsbureau

De tuinparken, de Bond en de commissies drijven op de vrijwillige tijd, inzet en motivatie van tuinders. Er zijn in 2023 9 digitale besturenoverleggen geweest, waarbij afdelings- en bondsbestuurders bestuurlijke onderwerpen delen en bespreken.

Elk van de 29 tuinparken heeft actieve commissies en de diverse bondscommissies staan hierna genoemd.

De Bondscommissie Ruimtelijke Ordening en de centrale Commissie Beheerfonds zijn in 2023 van start gegaan. De vereniging heeft een aantal betaalde medewerkers op het bondsbureau, die dienstverlening en belangenbehartiging doen.

Bestuur Bond van Volkstuinders

per 31 december 2023

Eric van der Putten
voorzitter bondsbestuur
en tuinder Sloterdijkermeer

Theo Mondij
penningmeester bondsbestuur
en tuinder Buikslotermeer

Annemieke Timmerman
secretaris bondsbestuur, portefeuillehouder Groen
en tuinder Wijkergouw

Monique Hollenkamp
algemeen bondsbestuurslid
en tuinder Nut en Genoegen

Nikola Eltink
algemeen bondsbestuurslid
en tuinder De Bretten

Wijzigingen 2021 bestuur

Marjo Visser (vicevoorzitter bondsbestuur en tuinder De Bretten) en Marieke Schep (algemeen bondsbestuurslid, portefeuille Communicatie en tuinder De Bretten) hebben zich niet opnieuw kandidaat gesteld voor een nieuwe termijn in het bondsbestuur.

Eric van der Putten is in de bondsvergadering van december 2023 herbenoemd voor een periode van één jaar; Annemieke Timmerman is herbenoemd voor de termijn van drie jaar.

Bondscommissies

per 31 december 2023

Financiële commissie

Ralf Grevelink
Roel Wessels
Alexandra Wilmering

tuinder De Eendracht
tuinder Ons Buiten
tuinder Lissabon

Tuchtcommissie

Maarten Kox

voorzitter
en tuinder Ons Buiten
secretaris

Monique Jansen

en tuinder Waterland
tuinder Eigen Hof
tuinder Sloterdijkermeer
tuinder De Vijf Slagen
tuinder De Bongerd

Edo Polak
Jeep de Jong
Georgine Bom
Josef Iping

Commissie van Beroep

Lieke Beijlsmit
Gonny Hendriksen-Neijssen
Carolijn Winnubst
Ron Limburg

tuinder Klein Dantzig
tuinder De Bongerd
tuinder De Bongerd
tuinder Nut en Genoegen

De statuten geven aan dat deze commissie minimaal uit 5 leden bestaat; er is dus in ieder geval 1 vacature voor deze commissie.

Bondscommissie bouw

Jos van 't Walderveen
Ben Beijaard
Bernard Kruitwagen

tuinder Kweeklust
tuinder Tuinwijk
tuinder De Bongerd

Bondscommissie tuin

Bert Kuit
Jasper Wiedeman

tuinder De Eendracht
tuinder Nieuwe
Levenskracht

Frank de Groot

tuinder Nut en Genoegen

Bondscommissie Ruimtelijke Ordening

Klaas Breunissen	tuinder Wijkergouw
Jan Stolte	tuinder Amstelglorie
Jack van Lieshout	tuinder Nut en Genoegen
Jaap Noordermeer	tuinder Tuinwijk

Commissie Beheerfonds

Klaas Breunissen	tuinder Wijkergouw
Gerrit Brunink	tuinder De Molen
Bert Talboo	tuinder De Bongerd

Deze Commissie is met de oprichting van het Beheerfonds in de bondsvergadering december 2023 in het leven geroepen. De leden worden op voordracht van het bondsbestuur benoemd door de bondsvergadering.

Commissie van Goede Diensten

Deze commissie is in afwachting van discussies et cetera over conflicthantering en niet operationeel. Bemiddeling vindt wel plaats: per keer wordt er gekeken hoe het het beste aan te pakken is.

Bondscommissie Milieu

Deze commissie is niet operationeel. De kennis en kunde op de tuinparken over natuur en milieu is doorgaans groot. Dus voor nu is besloten deze commissie niet op te tuigen.

Bonds bureau

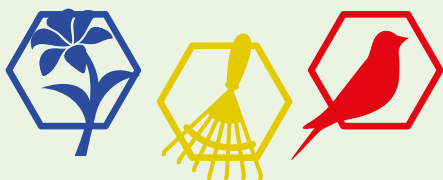
per 31 december 2023

Er waren per 31 december 2023 negen betaalde medewerkers (7,1 fte) in vaste of tijdelijke dienst bij de Bond van Volkstuinders.

Afdeling Financiën	3,5 fte
Afdeling Secretariaat	2,1 fte
Afdeling Beleid	1,5 fte

Het bondsbureau:

- Draagt zorg voor de centrale ledenadministratie (inschrijven en uitschrijven van leden en aspirant-leden, inning van de contributie).
- Ondersteunt de afdelingsbesturen van de tuinparken bij een aantal praktische zaken, o.a. financiële administratie en opstellen jaarrekeningen, aanvragen van vereiste vergunningen (zoals een kapvergunning en horecavergunning), afhandeling van schades, afhandeling van overdracht tuinen, conflictbeheersing etc.
- Ondersteunt het bondsbestuur en de bondscommissies bij de belangenbehartiging en de uitvoering van beleid en werkzaamheden.
- Beantwoordt vragen van (aspirant-)leden en afdelingsbesturen.

Volgende editie

Het najaarsnummer van **Vroegop** staat in het teken van de inzet en het enthousiasme van tuinders. Immers, ledeninzet is noodzakelijk om de volkstuinparken in stand te houden.

Wij zijn op zoek naar inspirerende en hartverwarmende verhalen over de inzet van tuinders. Kun je hier iets leuks over schrijven, heb je foto's ter illustratie, kun je er iets interessants over vertellen?

Neem per mail contact met ons op: vroegop@bondvanvolkstuinters.nl.

Uw tuinhuis handig inrichten?

easy living

Easy Living is een speciaalzaak in **slaapbanken en bedkasten!**

Met een slaapbank of bedkast tovert u in een handomdraai een heerlijk bed tevoorschijn en geniet u overdag van de ruimte die het bespaart!

Wij helpen u graag aan een multifunctionele oplossing en een heerlijke nachtrust!

Easy Living - Middenweg 109-113a - 1098 AH Amsterdam - www.slaapbanken.nl - info@slaapbanken.nl - 020-6631161

HETGOEDKOPSTE.NL

Gratis bezorging

**7 DAGEN PER WEEK OPEN
TOT 22.00 UUR**

**Accu's Accutesters
Omvormers Batterijen
Acculaders Zonnepanelen**

06-234 136 56

HULP BIJ SNOEIEN?

Gediplomeerd klimmer en snoeier biedt zich aan, voor takken aan de bomen, waar u zelf niet bij kunt komen.

SPANJER BOOMVERZORGING

T: 0299 460 113 M: 06 21 635 126

ronspanjer@hotmail.com

engels[®] verf

Mega aanbieding 1L systeemverf
Voor uw tuinhuis

Van € 50,-
Voor € 42,50

Ook zo klaar met groen in de tuin?

Ga voor **ROOD** of een andere vrolijke kleur! Engels systeemverf is exclusief verkrijgbaar bij Engels en speciaal ontwikkeld voor tuinhuisen door zijn hoge vochtregulatie.

ROOD is ontwikkeld door onze kleurspecialist Lorianne Leurs. Nadat alle kleurenwaaiers bij ons over de werkbank werden geslingerd om de juiste rood te vinden, rood tinten onderzocht en vergeleken welke pigmenten in welke kleur zaten heeft Lorianne uiteindelijk gekozen om haar eigen pigmenten toe te voegen. Want Engels Rood was voor Lorianne lang niet rood genoeg! Hierdoor is deze mooie heldere kleur tot stand is gekomen.

ROOD is exclusief verkrijgbaar bij Engels voor de lezers van de Vroegop bij inlevering van deze pagina een extra 15% korting boven op onze scherpe prijzen.

P U Z Z E L

Beste tuinder, zin om te puzzelen?

De onderstaande woordzoeker zit onder meer vol lentekriebels. Zoek de vermelde woorden en streep ze door. Elk woord komt één keer voor: horizontaal, verticaal of diagonaal. De letters die overblijven vormen een bekende uitspraak.

E	K	L	E	U	R	E	N	E	E	B	L	O	E	S	E	M
W	I	G	N	N	P	L	U	T	E	I	L	V	Z	O	N	K
N	E	T	N	E	L	N	M	D	R	I	O	O	E	U	E	I
L	V	I	N	K	R	R	W	D	A	O	R	N	E	S	T	R
L	I	R	P	A	A	E	R	E	R	U	L	O	D	I	S	E
L	T	E	N	W	K	E	I	J	E	E	W	N	O	N	U	W
T	S	V	E	K	K	A	A	M	N	O	O	H	C	S	R	U
C	E	A	J	K	P	A	V	T	T	V	S	P	U	R	J	E
E	I	L	I	E	R	G	E	S	A	Z	O	N	N	E	N	E
S	E	K	B	S	I	K	I	E	R	W	A	R	M	D	T	L
N	M	E	B	O	L	E	T	T	N	A	N	I	E	N	H	M
I	N	U	J	O	L	N	Z	K	S	L	A	E	I	I	C	E
U	I	W	K	R	E	W	R	G	E	U	R	J	E	L	I	R
G	E	J	T	L	O	O	I	V	E	W	R	L	R	V	L	E
L	E	N	T	E	K	R	I	E	B	E	L	S	E	O	N	L
N	E	P	L	U	T	G	E	Z	O	N	D	U	N	I	O	S
N	E	S	S	I	C	R	A	N	V	O	G	E	L	D	Z	V

In elk woord zitten minstens twee letters die maar op één manier weg te strepen zijn. Veel puzzelplezier!

APRIL	KWAKEN	RUSTIG
BIJEN	LEEUWERIK	SCHOONMAAK
BLOEI	LENTE	TULP
BLOESEM	LENTEAVOND	TULPEN
DAUW	LENTEKLOKJE	VIOOLTJE
EGEL	LENTEKRIEBELS	VLINDERS
EIEREN	MERELS	VOGEL
GEUR	MEI	VOORJAARSBUI
GEZOND	MIEREN	VOORJAARSVAKANTIE
INSECT	NARCISSEN	WARMTE
JUNI	NEST	WARM
KIEVITSEI	PRILLE	WEI
KIKKERDRIL	ROOS	ZON
KLAVER	ROOSJE	ZONLICHT
KLEUREN	RUPS	ZONNEN
KROKUS	RUSTEN	ZWALUWEN
		ZWOEL

Gevonden?

Je kunt de oplossing vóór
1 juli 2024 mailen naar:
vroegop@bondvanvolkstuinters.nl

Onder de goede inzendingen
verloten we 5 cadeaubonnen
ter waarde van € 15.

Puzzel najaar 2023:

Oplossing: **Vliegenzwam Stinkzwam**

De winnaars zijn:

Bernard Stevens
Tuinpark Amstelglorie

Karolien Tsioupa
Aspirant-lid

Els Dekker
Tuinpark Klein Dantzig

Björn Muller
Aspirant-lid

Annemarie Blom
Aspirant-lid

Van harte gefeliciteerd!

Deze salamander werd eind oktober
gevonden bij het afbreken van een
oude, overgroeide vlonder. Een beetje
verdoofd, waarschijnlijk al in winter-
slaap. Inmiddels is hij weer ontwaakt.